

KOHILA

Kohila valla ajaleht

9. oktoober 2025 | Nr 10 (369)

Sport

12. oktoober, kell 10.00 Rapla-
maa seeriavõistlused lauaten-
nises

12. oktoober, kell 18.00, Eesti
MV jalgpallis III liiga Kohila
Püsivus vs FC Järva-Jaani

16. oktoober, kell 20.00 Eesti
MV korvpallis Saku II liiga
Ecobox Kohila/Rapla KK vs
Team Kaitsevägi

19. oktoober, kell 12.00, Eesti
MV jalgpallis III liiga Kohila
Püsivus vs Türi Ganvix JK

30. oktoober, kell 20.00, Eesti
MV korvpallis Saku II liiga
Ecobox Kohila/Rapla KK vs
KK Viimsi II

Sündmused

10. oktoober, kell 19.00, kino:
„Uus raha“ Hageri rahvamajas.

14. oktoober, kell 17.00-18.30,
Koolitus lapsevanematele „Laps
õpib igal sammul – kuidas
loomulikult viisil lapse arengut
toetada?“ Sipsiku lasteaias.

15. oktoober, kell 19.00, teater
„Tasujad“, Hageri Rahvamajas

16. oktoober kell 18.00 Õpitu-
ba: Remo Savisaar „Suursugune
hall“ Kohila gümnaasiumis.

17. oktoober, kell 20.00, Lõi-
kuspidu Hageri Rahvamajas

18. oktoober, kell 10.00 Kohila
raamatukogu 100, avatud uste
päev

18. oktoober kell 12.00 Kohtu-
mine Kätlin Vainolaga Kohila
raamatukogus

7. november Kohila valla isa-
depäev Kohila noortekeskuses

Näitused

Kuni 3. november 2025, Tiina
Ojaste maalinäitus "Silmapiiril"
Kohila raamatukogus.

Kuni 6. november 2025, Maht-
ra Talurahvamuseumi näitus
"Üks Kaunis Jutto- ja Õppetus-
se Ramat" Kohila raamatuko-
gus.

21.10 kell 18.00 Näituse
avamine „Kõrgemaa - vana
talv karjäärde keskel“, sellele
järgneb dokumetaalfilm „Mõ-
nuste paemurru lugu“ Hageri
muuseumis.

Kohila lasteaiaõpetaja Teele Saar pälvis aasta lasteaiaõpetaja tiitli

4. oktoobril Pärnu kontserdimajas peetud aasta
õpetaja galal pälvis **Aasta lasteaiaõpetaja** 2025
tiitli **Teele Saar**, Kohila lasteaia Sipsik õpetaja.
Haridus- ja teadusministeeriumi ning Eesti Ha-
ridustöötajate Liidu ühisüritusel tunnustati sel
aastal parimaid õpetajaid, haridustöötajaid ja -
tegusid kaheteistkümnes kategoorias. Laureaadid
said traditsiooniliselt auhinnaks väikese Joosepi
kuju, mis sümboliseerib teadmiste kaudu avane-
vat maailma, ning iga laureaat pälvis aastapree-
miana 10 000 eurot.

Teele Saar on õpetajana silmapaistvalt pühen-
dunud ja sügava empaatiavõimega inimene, kes
on loonud sooja ja usaldusliku suhte iga oma
rühma lapsega. Ta suudab näha last tervikuna
ning läheneda igale lapsele tema vajadustest ja
arengust lähtuvalt. Samas on Saar oskuslik mees-
konnajuht, kelle juhitud rühmas väärtustatakse
koostööd, usaldust ja lapsekesksust.

Tema panus ulatub kaugemale igapäevasest
rühmatööst – ta on juhendanud praktikante ja
töövarje, osalenud Erasmus+ projektis Norras,
tutvudes sealse alushariduse süsteemi parimate
praktikatega, ning toonud uusi teadmisi ka oma
lasteaeda, eriti ööesõppe valdkonnas. Õpetajate
esindajana panustab ta aktiivselt Sipsiku lasteaia
arendustöösse, pakkudes uusi ideid ja arvestades
kolleegide vaatenurki.

Lisaks on Saar tegutsenud mentorina Eesti-
Ukraina koostööprojektis, toetades Ovruchi lin-
na lasteaedu Ukrainas. Tema koostöövalmidust

Foto: hm.ee/gala

ja professionaalsust tunnustati ka Tartu Ülikooli
eetikakeskuse väljaandes „Hea lasteaia käsiraa-
mat“, kus on kajastatud Kohila Sipsiku lasteaia
kogemuslugu, mille üheks autoriks Saar oli.

Sipsiku lasteaia moto on **#igalapsloeb**, ning
Teele Saar toob selle mõtte sisu oma igapäevases
töös nähtavale. Oma tegevuses ühendab ta pe-
dagoogilise põhjalikkuse, hoolivuse ja uuendus-

meelsuse – seda kõike on ta teinud kahe väikese
lapse kasvatamise ja magistriõpingute kõrvalt,
mille ta lõpetas edukalt 2025. aasta suvel.

Teele Saare tunnustus on oluline märk sellest,
et Kohila valla haridusasutustes tehakse järjepi-
devalt kvaliteetset ja väärtuspõhist tööd, mida on
märgatud ka vabariiklikul tasandil.

Merle Beljäev

Kutsume Kohila valla elanikke evakuatsiooni- õppusele „Tormilatern 2025“

7.–9. novembril 2025 toimub Kohilas evakuat-
siooniõppus „**Tormilatern 2025**“, kus harjutata-
kse valmisolekut päriselu evakuatsiooni tarvis. Õp-
puse eesmärk on anda elanikele võimalus kogeda
turvalises keskkonnas, kuidas kriisiolukorras elu
korraldatakse, ning suurendada seeläbi kogu ko-
gukonna valmisolekut.

Keda oodatakse?

Ootame osalema kõiki Kohila valla elanikke – nii
noori kui eakamaid, peresid ja üksikisikuid. Ala-
ealised saavad õppusel osaleda üksnes vastutava
täiskasvanuga.

Kuidas õppus välja näeb?

Õppuse peamised tegevused toimuvad **Kohila
Spordikeskuses** ja **Hageri Rahvamajas**. Osaleda
saab nii ööbimisega kui ka ilma – registreerimisel
on võimalik märkida, kas soovitakse jääda koha-
peale või minna ööseks koju.

Õppuse jooksul on tagatud baastoitlustamine.
Erimenüüsid pakkuda ei saa, kuid osalejad võivad
soovi korral võtta kaasa endale sobivat toitu.

Kohale tulnud osaleja ülesanne on end punktis

registreerida ning viibida seal kokkule-
pitud aja – korraldajad tagavad ülejäänud.
Miks tasub tulla?

- Osalejad saavad kogeda, kuidas krii-
siolukorras elu korraldatakse.
- Õppus aitab kaasa kogukonna turva-
lisuse suurendamisele.
- Tegemist on hariva ja põneva koge-
musega, mis võib anda kindlust ka
päriselulisteks olukordadeks.
- Õppuse käigus toimuvad väärtusli-
kud õpitoad kriisideks valmistumi-
seks.
- Osalejate vahel loositakse välja ka
auhindu.

Registreerimine

Registreerimine on avatud kuni 15. ok-
toobrini Kohila valla veebilehel kohila.ee. Kõigile registreerunutele saadetakse
enne õppuse algust täpsem info e-posti
teel.

Lisainfo: Maarika Viilver, tel 5664 0705

HEA KOHILA ELANIK-
TULE PANE END PROOVILE

7.-9.11.2025
EVAKUATSIOONIÕPPUS

TORMILATERN
2025

HARJUTAME KOOS
VALMISOLEKUT PÄRISELU
EVAKUATSIOONI TARVIS

**OOTAME OSALEMA IGAS
VANUSES KOHALIKKU
RAHVAST – NOORI JA
EAKAMAID, PERESID JA
ÜSIKISIKUID**

REGISTREERU JUBA TÄNA – JA OLE OSA MILLESTKI SUUREST!
ÕPPUSE TEGEVUSED TOIMUVAD
KOHILA SPORDIKESKUSES JA HAGERI RAHVAMAJAS

Lisainfo: kohila.ee

Projekti- ja tegevustoetuste taotluste tähtaeg Kohila vallas on 15. oktoober

Kohila valla 2026 aasta eelarvest saab taotleda projekti- ja tegevustoetusi, mille tähtaeg on **15. oktoober 2025**. Toetusi saavad küsida mittetulundusühingud ja sihtasutused, et rahastada erinevaid kultuuri-, kogukonna- ja spordivaldkonna projekte.

Kõik taotlused tuleb esitada elektrooniliselt Kohila valla veebilehel SPOKU keskkonna kaudu. **Oluline on tähtaeg: 15. oktoobril südaööl sulgub e-keskkond ja hiljem ei ole enam võimalik taotlusi esitada.**

Kui teil on küsimusi, siis võtke ühendust:

- Üldised küsimused: andra.aavik@kohila.ee
- Spordivaldkonna küsimused: artur.ojasalu@kohila.ee

UUE TÖÖTAJA TUTVUSTUS

Karmen Metssalu

Lastekaitsepspetsialist

Tel: 5552 7661

karmen.metssalu@kohila.ee

Olen eelnevalt töötanud kahes Raplamaa omavalitsuses lastekaitsepspetsialistina, töökogemust antud valdkonnas üle 4 aasta. Olen lõpetanud Tallinna Ülikooli sotsiaaltöö eriala ning oman sotsiaaltöötaja tase 6 kutset spetsialiseerumisega lastekaitsele.

Minu peamiseks ülesandeks Kohila vallavalitsuses on seista laste heaolu eest, mistõttu teen tihedat võrgustikutööd erinevate asutuste ja spetsialistidega.

Kuigi paljud ütlevad, et nende jaoks on lastekaitse nii keeruline valdkond, et nad ei teeks seda kunagi, siis mulle tõesti see töö meeldib.

Mina ise elan Rapla vallas, Juurus, kus kasvatan oma kahte last. Minu perre kuulub veel üks vahva oranž kass Miki ja lustlik koer Luna. Vabal ajal toimetan enda koduaias, olen vabatahtlik Juuru Taaskasutuskeskuses ning Raplamaa ATH Ühingu looja.

KOHILA

Kohila valla ajaleht

Toimetuse:

Merle Beljaev, tel 5342 3483

e-post: merle.beljaev@kohila.ee

Keeletoimetaja:

Hanna Mari Villsaar,

e-post: h.m.villsaar@gmail.com

Küljendus:

MK Meedia OÜ,

e-post: info@mkmeedia.ee

Trükk: Printall

Tiraaž: 3675

Järgmine ajaleht ilmub

13. novembril 2025.

Väljaandja: Kohila vallavalitsus, Vabaduse 1, Kohila 79804, tel 489 4760, e-post: vallavalitsus@kohila.ee

KOHILA VALLAVOLIKOGU 25. SEPTEMBRI ISTUNG

Kohila Vallavolikogu pidas 25. septembril Tohisoo mõisas tänases koosseisus oma viimase istungi.

LÜHIÜLEVAADE ISTUNGIST: Vallavanema informatsioon

• **Rahvastik:** Elanike arv püsib stabiilsena (seisuga september 7 897 inimest).

• **Eelarve:** 2025. aasta 8 kuu täitmine on 2,2% kõrgem kui mullu; tulumaksu laekumine on kasvanud 7,1%.

• **Transport:** 1. oktoobrist muutuvad valla siseliinide sõiduplaanid; avatakse uus liin K20.

• **Ehitus ja kinnisvara:** Käimas on tegevus- ja teraapiakeskuse rekonstrueerimine, Sutlema lasteaia katuse remont ning Hageri Muuseumi renoveerimise ettevalmistus. Valla kinnisvara haldamine koondatakse ühtsesse süsteemi koostöös TTÜ tudengitega.

• **Teed:** Valmis Mäevana tee II etapp Aespas, teostatud mitmete tänavate pindamised ning projekteeritud Tuhamäe tänava läbimure ja ettevõtlusala taristu.

• **Sotsiaal ja tervishoid:** Tööle asus uus lastekaitsepspetsialist; ees seisavad Gordoni perekooli koolitused ning koostööpäev taastava õiguse teemal.

Hariduselu ja uue õppeaasta väljakutsed – Kohila Gümnaasiumi direktor **Marko Kaljuveer** andis ülevaate koolielust. Räägiti nutivaba kooli kogemusest, õpetajate töökoormusest, palgakorraldusest ja kooli hoonete remondivajadusest.

Lisaeelarve 2025 – vallavolikogu kiitis ühehäälselt heaks valla I lisaeelarve.

Eelarvestrateegia aastateks 2026–2029 – pärast pikka arutelu jäi dokument siiski vastuvõtmata (10 poolt, 6 vastu, 4 erapooletut).

Alesti III lubjakivikarjäär – volikogu ei nõustunud keskkonnaloa andmisega, viidates suurtele riskidele põhjaveele, mürale ja kohaliku elukeskkonna kvaliteedile. Otsus võeti vastu ühehäälselt.

Arengukava seirearuanne – käsitleti erinevate valdkondade kitsaskohti, sh jäätmemajandus, kergteed, noortesporti võimalused ja bussiootepaviljonid.

Tuhamäe tööstusala arendamine – vallavolikogu kiitis heaks osalemise maakondlikus projektis, millega luuakse uus ligipääsutee ning vajalik taristu ettevõtlusala arendamiseks.

Valimisteks valmis – kinnitati kolme jaoskonnakomisjoni koosseisud 19. oktoobril toimuvateks kohalike omavalitsuste valimisteks.

Kohila vallavolikogu istungite protokollid leitavad Kohila valla veebilehel. Istungite ülekanded on järelvaadatavad Youtube'i Kapa Kaamera kanalil

Koduhooldustöötaja

Projektipõhine töökoht

Avaldati: 26.09.2025 - Tööpakkumise nr: 1624923

Tööülesanded:

- Isiku abistamine toimingutes, mida isik terviseseisundist, oma tegevusvõimest või elukeskkonnast tulenevatel põhjustel ei suuda sooritada kõrvalise abita, sh isikuhooldus;
- teenuse saajate nõustamine nende igapäevaelu puudutavates küsimustes oma pädevuse piires;
- abistamine asjaajamisel ametiasutuses või vajalike dokumentide vormistamisel;
- teenuse saajate poolt rahaliste vahendite eraldamisel isikute varustamine toiduainete ja majapidamistarvete, ravimite, abivahendite ja muu igapäevaeluks vajalikuga;
- sotsiaaltransporditeenuse korraldamine;
- isiku tegevusvõime jälgimine teenuse osutamise ajal;
- isiku lähivõrgustikuga kontakti hoidmine ja kogukonnale osalemise soodustamine;
- abistamine muudes koduabi toimingutes, mis toetavad iseseisvat ja turvalist toimetulekut kodus.

NÕUDED KANDIDAADILE

Haridustase

üldkeskharidus

Keeleoskus

eesti keel - nõutud

vene keel - soovituslik

Kõnes

C1 - väga hea

B1 - keskmine

Kirjas

C1 - väga hea

B1 - keskmine

Juhtimisõigus

B kategooria

Arvutioskus

kesktase

Muud nõuded

Kasuks tuleb tööalane täiendkoolitus või töökogemus.

Omalt poolt pakume:

- Toetavat meeskonda;
- puhkust 35 kalendripäeva aastas;
- erialaseid koolitusi;

- hüvitiste tervise toetamiseks;
- 5 tasustatud tervisepäeva aastas;
- ametiauto kasutamist töösõitudeks.

TÖÖKOHA ANDMED

Töökoha asukoht

Rapla maakond, Kohila vald, Kohila alev, Vabaduse tn 1

Vabade töökohtade arv

2

Töötasu (bruto)

alates 1250 EUR

Tööaeg

Täistööaeg

Töösuhte kestus

Tähtajaline

kuni 31.12.2026

Töölle asumise aeg

Niipea kui võimalik

Kandideerimise info

Ootame sinu CV-d ning motivatsioonikirja e-posti aadressile vallavalitsus@kohila.ee.

Konkurss kestab sobivate kandidaatide leidmiseni.

Kandideerimise tähtaeg

13.10.2025

Vajalikud dokumendid

CV, motivatsioonikirja

Kontakt

Laidi Suumann, kantselei peaspetsialist, telefon: +372 5307 6359, e-post: laid.suumann@kohila.ee.

Kohila vallavolikogu valimiste kandidaatide nimekiri

19. oktoobril 2025 toimuvad Kohila vallas kohaliku omavalitsuse volikogu valimised, kus vallakodanikel on võimalus valida endale esindajad järgmiseks neljaks aastaks. Kandidaate on üles seadnud nii erakonnad kui ka valimisliidud, pakku-des mitmekesist valikut erineva tausta ja kogemusega inimesi. Valimistel osalemi-

ne annab võimaluse kujundada Kohila valla arengusuundi ja otsuseid hariduse, sotsiaalelu, taristu ja kogukonnateenuste valdkonnas.

Kallid Kohila valla elanikud!

Teie hää! on oluline, sest just selle kaudu kujundatakse meie koduvalla tulevik. Tule

19. oktoobril valima ja anna oma panus, et Kohila vald areneks nii, nagu meie inimesed seda soovivad ja vajavad. **Iga hää! loeb – Sina otsustad!**

valla valimiskomisjon

Valimisliit Minu Kohila

- 101 ANDRUS DUREJKO
- 102 MARGUS MILLER
- 103 ANNELIIS KÕIV
- 104 HENRY TOMBAK
- 105 MARION RAUDSEPP
- 106 ELARI LEND
- 107 ANU NIGESSEN
- 108 MIKK JÜRGENS
- 109 VÄINO MAASALU
- 110 MARI LAAS
- 111 PAUL MIHKEL MAASALU
- 112 ETHEL MÄEKIVI
- 113 PRIIT RANDPÕLD
- 114 MIRJAM KILK
- 115 TAGO HOLSTING
- 116 KAIDI MÄEKIVI
- 117 MAIT LILLEMAA
- 118 VIIVE TAMMSAAR
- 119 RANDO LAI
- 120 MEELIKA VÄLIMÄE
- 121 ROMAN ZUZJONOK
- 122 MARIANN SELI
- 123 JURI FJODOROV
- 124 KARL ARU
- 125 MARGIT ARU
- 126 ALEX KURJAMA
- 127 KRISTJAN ROOS
- 128 MAIMU TORN-KALLION
- 129 TAMBET HALISTVEE
- 130 JELENA IVANOVA
- 131 MARTIN KONTUS
- 132 UNO SÖÖT
- 133 RUTH RAUDSEP

ISAMAA Erakond

- 134 ALLAR HALJASORG
- 135 HEIKI HEPNER
- 136 KRISTINA MÄGI
- 137 ANDRUS SAARE
- 138 KRISTI KONTSON
- 139 JÜRI VALLSALU
- 140 TIINA VALK
- 141 KAIDO MÄGI

142 MARELLE PIHLAK

- 143 MIHKEL JUHKAM
- 144 JAANIKA OKS
- 145 ALAR HAABMA
- 146 MARIKA KESA
- 147 ANTTI PAE
- 148 MARINA RUNNO
- 149 GERT KÜLING
- 150 MERILIN PURJE
- 151 JÜRI PRITŠIN
- 152 REELI OOL
- 153 RAGNAR TAPVER
- 154 REET KUHLBERG
- 155 REIN ADAMSON
- 156 RITA TORGO
- 157 RISTO RUMM
- 158 ŽANNA RANDMAA
- 159 SIIM HAABMA

Valimisliit PAREM KOHILA

- 160 INNA LAANMETS
- 161 LAUR LAANMETS
- 162 JAANUS ERNITS
- 163 KAUR HEINARU
- 164 TAILI VAHESAAR
- 165 ANU HÄNNIKÄINEN
- 166 KAILI TUUL
- 167 BIRGIT VILLUM
- 168 HEINIKE REISIN
- 169 ANTS MARKNA
- 170 MADE CARMEN HIIESALU
- 171 JOEL HIRS
- 172 MARIA SAARNA
- 173 VELLO LOKK
- 174 SIIM BOOM
- 175 GEORG MARKUS TAMMVERK
- 176 KATRIN ILAU
- 177 GLELIA KOITLA-MAIOROV

EKRE - Eesti Konservatiivne Rahvaerakond

- 178 MARTIN MERILAINE
- 179 EINAR NERUT
- 180 REIN KOLON

181 LII PEETSALU

- 182 PRIIDU RÕÕMUS
- 183 MARIUS REOSE
- 184 KRISTI KUMM
- 185 IVARI VENTSEL
- 186 RAUL OIMANDI
- 187 GEORG NAARITS
- 188 JULIA TIMOFEJEVA
- 189 VÄINO ROOST
- 190 RAIVO ROOTS
- 191 DORIS GAAB
- 192 JÕNN KORV
- 193 JANEK MALK
- 194 KATRI PAJUMETS
- 195 VEIKI HIIENÖMM
- 196 NATALJA TKATŠOVA

Eesti Reformierakond

- 197 AIVO LADOGA
- 198 AIVO RAHU
- 199 ANNELY PAE
- 200 JÜRI KREBETS
- 201 ROLAND KADAKAS
- 202 SILVER KUIK

Eesti Keskerakond

- 203 EVELYN BAUMAN
- 204 ANDRES KALVIK
- 205 MERIKE LAHE
- 206 ALEXANDER MÖTTUS
- 207 SIGRID MÄESALU
- 208 EDUARD SIIMON
- 209 HELI VOLKOV

Eesti Rahvuslased ja Konservatiivid

- 210 TARMO KALDMA
- 211 ARVO KILK
- 212 AIVAR KORV

Kohila vallavolikogu valimised 2025

Eelhääletamine ja e-hääletus

Kes saab hääletada? Hääletamisõigus on vähemalt 16-aastastel valijatel, kelle rahvastikuregistrisse kantud elukoht asub Kohila vallas. Lisaks Eesti kodanikele on hääletamisõigus Euroopa Liidu kodanikel ja Eestis pikaajalise elaniku elamisloa või alalise elamisõiguse alusel elavatel kodakondsuseta isikutel.

Eelhääletamine jaoskonnas toimub 13.–18. oktoobrini 2025 iga päev kell 12.00–20.00:

- Valimisjaoskond nr 1: Vallamaja, Vabaduse 1, Kohila. Lisaks on 17.–18. oktoobril 2025 kell 12.00–20.00 avatud:
- Valimisjaoskond nr 2: Hageri algklasside maja, Kohila tee 18, Hageri alevik;
- Valimisjaoskond nr 3: Aespa lasteaia Metsaveere maja, Suvila tee 27, Aespa.

E-hääletamine toimub 13.–18. oktoobril 2025: algus 13. oktoobril kell 9.00, lõpp 18. oktoobril kell 20.00 (ööpäevaringselt). E-hääletamiseks tuleb kasuta ID-kaarti, mobiil-ID-d või Smart-ID-d.

Kodus hääletamine

Kui jaoskonda tulemine on tervise või liikumisraskuste tõttu keeruline, saad 13.–18. oktoobrini kell 9.00–20.00 tellida kodus hääletamise. Kodus hääletamine toimub valimispäeval 19. oktoobril kell 9.00–20.00.

Tellimiseks kirjuta e-posti aadressile piia.liht@kohila.ee või helista tel 5556 0082.

Valimispäev

Pühapäev, 19. oktoober 2025. Hääletamine toimub kõigis kolmes valla jaoskonnas kell 9.00–20.00. Soovi korral on võimalik hääletada ka kodus (vt „Kodus hääletamine“).

Küsimused ja lisainfo

Valimiskomisjon töötab vallamajas. Komisjon esimees on vallasekretär Roman Martson.

Kontakt: e-post roman.martson@kohila.ee, tel 5981 9557. Täpsem info: valla kodulehel.

Raplamaa tunnustas tublimaid omavalitsustöötajaid

1. oktoobril, omavalitsuspäeval, toimus Juuru rahvamajas pidulik tänuüritus, kus Raplamaa Omavalitsuste Liit tunnustas silmapaistvamaid kohaliku omavalitsuse töötajaid.

Raplamaa omavalitsustöötaja 2025 tiitli pälvis Kohila vallavalitsuse haridusnõunik Kalle Uusmaa.

Kalle on kolleegide ja koostööpartnerite sõnul mees, kelle peale saab alati kindel olla. Kui ta midagi lubab,

siis ta ka teeb. Haridusküsimustes on ta tegus, otsustusvõimeline ja pühendunud, pakkudes tuge nii vallavalitsuse meeskonnale kui ka kogukonnale laiemalt.

Tema eripäraks peetakse oskust kuulata ja kaasa mõelda, samuti valmisolekut aidata leida lahendusi ka keerulisemates olukordades. Kalle Uusmaa muhe ja sõbralik olek loob koostöös sooja õhkkonna ning muudab ühised tegemised innustavaks. Lisaks osaleb ta aktiivselt vallamaja

meeskonnatöös ja panustab kohalike ürituste korraldamisse.

Kolleegide hinnangul on Kalle Uusmaa alati avatud uuendustele ja innovatsioonile, omab head digipädevust ning pakub sisukaid ja värskeid ideid. „Sõbralik, abivalmis ja konkreetne – just selline on meie Kalle,“ kõlas iseloomustuses.

Pidulikul üritusel anti välja ka tänukirjad ja hõbedased rinnamärgid. Tunnustuse pälvisid veel:

- **Sven Kornak**, Rapla vallavalitsu-

se ehituse juhtivspetsialist

- **Triin Tarre**, Kehtna vallavolikogu sekretär
- **Ilme Roosi**, Märjamaa vallavalitsuse sotsiaaltöö spetsialist

Raplamaa Omavalitsuste Liit tänas kõiki omavalitsuste ametnikke ja töötajaid pühendunud töö ja panuse eest kohaliku elu edendamisel.

Merle Beljäev

Foto: Merle Beljäev

Hariduse tähed Kohila vallas

Fotod: Taimo Lehtsalu

3. oktoobril tähistasid Kohila valla haridusasutused õpetajate päeva. Sama päeva õhtul toimus COOPi maja II korruse kohvikus pidulik vallavanema vastuvõtt, kus tänasime ja tunnustasime üleeestilisele konkursile "Eestimaa õpib ja tänab" meie vallast esitatud haridusvaldkonna silmapaistvamaid töötajaid.

Lisaks Haridus- ja Teadusministeeriumi konkursile palusime kogukonnal anda teada parimatest assistentidest, lapsehoidjatest, õpetaja abidest ja noorsootöötajatest meie vallas. 13 kategoorias märkisime kokku ära 32 tublit Kohila valla haridusvaldkonna inimest, keda kõiki tunnustasime tänukirjaga. Kõikide tunnustatute kohta esitatud tekstide põhjal koostatud kokkuvõtted lugesid vastuvõtul ette Kohila Gümnaasiumi õpilased Helena-Lisette Hint ja Karolin Ventsel. Kohila valla aasta õpetaja tiitli pälvis Kohila Lasteaed Sipsiku rühmaõpetaja Teele Saar.

Palju õnne kõikidele Kohila valla haridusvaldkonna töötajatele!

Kalle Uusmaa
haridusnõunik

Kategooria: aasta assistent, lapsehoidja või õpetaja abi

- Sutlema-Aespa lasteaia abiõpetaja **Aet Vesiallik**

Aet on laste jaoks alati olemas olev turvaisik, kes märkab igat last ja läheneb neile individuaalselt, julgustades neid iseseisvusele ning toetades meeskonnatööd tehnoloogilistes ja kunstilistes ettevõtmistes. Tema viisakus igas olukorras, eeskujulik suhtlus lapsevanematega ning valmisolek panustada lasteaia üritustesse teeb temast väga väärtusliku kolleegi.

- Linnupoja päevahoiu lapsehoidja-õpetaja **Elina Laja**

Elina on soe, särasilmne ja usaldusväärne õpetaja, kelle rahulikkus ja siiras olek on lastele igas mõttes eeskujuks. Ta märkab lapsi, võtab nad soojalt vastu ning loob neile turvalise ja positiivse keskkonna isegi neil hommikutel, kui hoidumine on pisaratega.

Elis Kallis

- Sutlema-Aespa lasteaia abiõpetaja **Elis Kallis**

Elis on loov ja pühendunud abiõpetaja, kes toetab lapsi iseseisvuses ja käelistes tegevustes, näiteks taimede kasvatamises ja kunstis, ning rikastab rühma oma pideva enese-

täiendamise sooviga. Ta on rahulik ja tasakaalukas kolleeg, kes aitab uut rühmaõpetajat ja korraldab meeskonnatööd, luues lastega usaldusliku ja hooliva suhte.

Epp Trakmann. Fotod: Taimo Lehtsalu

- Kohila lasteaed Männi assistent-abiõpetaja **Epp Trakmann**

Epp on hooliv ja loov meeskonnaliige, kes märkab iga lapse ja kolleegi vajadusi, panustades alati rohkem, kui temalt oodatakse, ning julgustades lapsi katsetama ja ise lahendusi leidma. Oma rollideülese abivalmiduse, eeskujuliku hoolivuse ja tugeva analüüsivõimega on ta usaldusväärne partner lapsevanematele ja väärtuslik lüli kogu lasteaia arengus.

Jaanika Volman

- Kohila Gümnaasiumi asendusoõpetaja **Jaanika Volman**

Jaanika on tore, mõistev ja kannatlik õpetaja, kes lubab lastel mõelda ja tegutseda vabalt, võttes kõiki lapsi võrdsetena. Ta on alati olemas probleemide lahendamisel, loob meeldiva ja erkse keskkonna ning on eeskuj, keda lapsed soovivad järgida.

- Linnupoja päevahoiu omanik ja lapsehoidja **Kaire Kivik**

Kaire paistab silma oskusega märgata ja toetada iga last, suhelda lapsevanematega ausalt ja austusega ning nõustada neid murekohtades. Tema soe vastuvõtt, siirus ja heatahtlikkus peegeldub kogu lastehoiu meeskonnatöös ja laste eripärade toetamises.

- Kohila lasteaed Männi assistent-abiõpetaja **Katrin Tamm**

Katrin on tohutu energia, sooja kallistuse ja siira naeratusega töötaja, keda iseloomustab rahulik ja abivalmis olek, mis muudab ka kõige raske- ma päeva helgemaks. Ta toetab laste arengut läbi looduses tegutsemise ja ettelugemise projekti, olles oma soo-

juse ja rõõmsameelsusega suureks eeskujuks nii lastele kui ka kolleegidele ja lapsevanematele.

Kaire Kivik

Katrin Tamm

- Kohila lasteaed Sipsiku abiõpetaja **Kristel Heinla**

Kristelil on eriline võime luua lastega usalduslik ja soe kontakt, hoolides sügavalt iga lapse käekäigu eest, toetades neid eduelamuste ja iseseisvuse poole püüdlema. Ta on usaldusväärne, rahulik ja sihikindel meeskonnaliige, kes on alati tegevuses lastega, toetab pidevalt ka enda arengut ning jagab hea meele oma kogemusi lasteaia külalistega.

Kristel Heinla

- Kohila lasteaed Sipsiku assistent-abiõpetaja **Kärt Meri**

Kärt on päikesekiir, kes toob oma särtsaka energia ja sooja ellusuhtumisega rõõmu igasse päeva, innustades lapsi loovalt mõtlema, julgelt uusi kogemusi proovima ja raskusi huumoriga võtma. Ta toetab iga lapse loovust ja iseseisvust, väärtustab nende ideid ning aitab neil suurte tunne-

tega toime tulla, luues meeskonnas sõbraliku ja toetava õhkkonna.

Kärt Meri

- Kohila lasteaed Sipsiku Põnnipe- re maja abiõpetaja **Lisanna Jõgi**

Lisanna siiras pühendumus, südamekikkus ja sõbralikkus tagavad lapsevanematele meelerahu, lastele turvalise keskkonna ning rühmaõpetajale energilise ja abistava kolleegitoe. Ta märkab ja kuulab lapsi, oskab rahulikult ja positiivselt olukordi lahendada ning rikastab laste tegemisi kunsti- ja näomaalingutega.

- Kohila lasteaed Sipsiku assistent-abiõpetaja **Marje Juldop**

Marje on rahulik, tähelepanelik ja hooliv assistent, kelle pühendumus ja südamekikkus aitavad igal lapsel kasvada enesekindlaks ja õnnelikuks, pannes rõhku käeliste oskuste ja loovuse arendamisele. Ta loob lastega lugupidava ja usaldusliku suhte, on meeskonnatöös toetav partner ning tema tähelepanu on alati täielikult lastele suunatud.

- Kohila lasteaed Männi assistent **Marjen Atto**

Marjen on alati laste jaoks olemas, rõõmsameelne, sõbralik ja kaasamõtlev, tekitades tunde, et laps on lasteaeda päriselt oodatud. Ta paistab silma oma pühendumusega olla laste jaoks olemas palju rohkem, kui assistendi töö nõuab, aidates lastel saada targaks ja iseseisvaks.

- Kohila lasteaed Sipsiku assistent-abiõpetaja **Nansy Suviste**

Nansy teeb oma tööd avatud südamega, luues lennukate ideede toel lastele loomuliku õppimisviisi, näiteks kolahoovis toimetamise kaudu. Ta on sõbralik, usaldusväärne ja tegutseja, kes julgustab lapsi olema omamoodi, ning panustab aktiivselt nii meeskonnatöösse kui ka suhtlusesse lapsevanematega.

Kategooria: aasta noorsootöötaja

- Kohila Avatud Noortekeskuse juhataja ja noorsootööjuht **Karina Baumverk**

Karina on hinge- ja südamega noorsootöötaja ja südamega noorte eestvedaja, kes on aastaid aidanud Kohila valla noortel leida oma suunda, luues neile uusi võimalusi, sealhulgas välisriikidesse suunatud projekte. Ta on tõstnud noorsootöö kõrgemale tasemele, panustades isiklikult ka noortekeskuse renoveerimisse ja olles abivalmis ning sihikindel partner

projektide kirjutamisel ja elluviimisel.

Karina Baumverk

- Salutaguse ja Prillimäe noorsootöötaja ning Kohila Gümnaasiumi kogukonnajuht **Katrin Ilau**

Katrin on pühendunud noorsootöö hing, kes on 12 aasta jooksul loonud ja arendanud Prillimäe ja Salutaguse noortele turvalise kasvukeskkonna, kus iga noore hää lobe. Ta on Salutaguse MTÜ asutajaliikmena käivitanud projekte, mis toovad noorsootöö võimalused väikes- tesse kogukondadesse, ja on eeskuju, kes motiveerib noori ühiskondlikult kasulike algatustega tegelema.

- Kohila avatud noortekeskuse noorsootöötaja **Ivika Veelma**

Ivika on hooliv, lugupidav ja austav noorsootöötaja, kes on panustanud noorte arengusse ja täiskasva- niku saamisenesse, olles neile toeks ja hoidjaks. Tema rõõmsameelsus on nakkav ning ta innustab noori osa võtma erinevatest projektidest ja töötubadest, olles ise aktiivne eeskuju ja meeskonna sotsiaalmeedia spetsialist.

Kerli Toomi

- Kohila ja Hageri avatud noortekeskuste noorsootöötaja **Kerli Toomi**

Kerli on suure ja avatud südamega töötaja, kes oskab kõigisse positiivsust süstida ning saab alati kontakti ka keeruliste noortega. Ta panustab Hageris vanarahva traditsioonide hoidmisel, on õpihimuline ja abivalmis kolleeg, kes otsib pidevalt uusi, harivaid ja arendavaid võimalusi, olles toonud Hagerisse näiteks ka Unicorn Squad tehnoloogiaringi.

- Hageri avatud noortekeskuse noorsootöötaja **Kristi Preimann**

Kristi on suure südamega, imeliselt

andekas ja uuendusmeelne kolleeg ning kogukonnas aktiivne liige, kes peab oluliseks põhimustemaatikat ja panustab vabatahtlikku tegevusse. Ta pakub noortele erinevaid arengut toetavaid tegevusi ning on rahulik, sõbralik ja toetav professionaal, kes märkab iga lapse vajadusi.

Kristi Preimann

- Kohila Avatud Noortekeskuse noorsootöötaja **Ott Onton**

Ott on väga inspireeriv ja töökas noorsootöötaja, kes suudab konflikte rahulikult lahendada, muuta halva päeva paari naljaga parimaks ning suhelda iga noorega, olles neile toeks nii helinduse ja tehnoloogia õppimisel kui ka spordiürituste korraldamisel. Ta käib noortega rahvusvahelistel noortevahetustel ning abistab alati kolleege ja kogukonda.

Ott Onton

- Kohila valla noorte heaoluspetsialist **Tessi Ilustrumm**

Tessi on särasilmne ja toetav kolleeg, kes aktsepteerib noori just sellistena, nagu nad on, olles neid igati julgustav, toetav ja neist hooliv. Tema töö motiveerib ja inspireerib noori arenguks ning ta on tuntud oma suure südamega iseloomu poolest.

- **Aasta hariduse sõber Kohila vallas, Kaili ja Virgo Tuul, osaühing Jäämari**

Jäämari OÜ on Kohila täisväärtuslik koolikogukonna liige, kes panustab Kohila Gümnaasiumi noorte ettevõtlikkuse arengusse ja on kaasas kooliga seotud sündmustel. Ta on õpilasfirmade mentor ja võimaldab noortel kasutada oma ettevõtte kööki ja oskusteavet õpilasfirmade toodete valmistamiseks.

- **Aasta õppeasutuse juht Kohila vallas, Kohila Kunstide Kooli direktor Inga Heamägi**

Inga on oma innovaatilise juhtimi-

Kaili Tuul. Jäämari OÜ

sega viinud Kohila Kunstide Kooli ainulaadsele tasemele, arendades pidevalt nii füüsilist õpikeskkonda kui ka uusi huvialasid, sealhulgas graafika, animatsiooni ja orel. Ta on toonud huvihariduse välja klassiruumist, et näidata selle mõju ja olulisust nii kohalikus kui ka rahvusvahelises tegevuses.

Inga Heamägi

- **Aasta õppeasutuse valdkonnanjuht Kohila vallas, Kohila gümnaasiumi õppealajuhataja Reet Kuhlberg**

Reet kui juht väärib esiletõstmist oma professionaalsuse ja pühendumuse eest kooli õpikeskkonna arendamiseks, võimaldades igale õpilasele vajalikku tuge ja haridust. Tema rahu-meelne, tasakaalukas ja hinnangutevaba suhtlemine kujundab personali väärtusi. Samuti on Reet eest vedanud KIVA programmi ning ta panustab ka hariduse väärtustamisse.

Reet Kuhlberg

- **Aasta gümnaasiumiõpetaja Kohila vallas, Kohila Gümnaasiumi loodusainete õpetaja Triinu Tõrv**

Triinu on ideede generaator ja eestvedaja, kelle eesmärk on hoida loodusteaduseid ja keskkonnahoid-

likkust fookuses, luues õpilastele võimalused ennastjuhtivaks õppimiseks läbi praktiliste tegevuste, näiteks loodusvaatlused Keila jõe ääres. Ta panustab kooli väärtushinnangute arendamisse, juhib loodusainete ainekomiisjoni ning veab eest Rohelise ja Sinise kooli projekte.

Triinu Tõrv

- **Aasta põhikooli aineõpetaja Kohila vallas, Kohila Gümnaasiumi loodusõpetuse õpetaja Elsa Vapper**

Elsa on uuendusmeelne loodusõpetuse õpetaja, kes kasutab tundides rohkelt aktiivõppe meetodeid ning kaasab õppimisse kõik meeled, et tekitada õpilastes sügavat huvi. Ta panustab aktiivselt loodusainete sektiooni töösse ja teeb tõhusat koostööd kohalike partneritega, näiteks Keskkonnahariduse Keskusega, rikastades tunde elulähedaste ja praktiliste tegevustega.

Elsa Vapper

- **Aasta põhikooli aineõpetaja Kohila vallas, Haridus- ja teadusministeeriumi aasta põhikooli aineõpetaja 2025 finalist, Kohila Mõisakooli inglise keele õpetaja Mailiis Hõövel**

Mailiis on kolleegide sõnul eeskujuks, alati päikseline ja rõõmus, luues rõõmsa, turvalise ja toetava õpikeskkonna, kus eksimine on osa õppimisest. Ta kasutab keelekümbusmeetodile omaseid, elulähedasi ja mängulisi meetodeid, märgates õpilaste pingutusi ja oskuseid.

- **Aasta klassijuhataja Kohila vallas, Kohila Gümnaasium, 7. väikeklassi juhataja Aire Havakats**

Aire on lahendustele suunatud ja väga hea ning asjatundlik partner nii lapsevanematele kui ka kolleegidele keerulisema käitumisega õpilaste toetamisel, luues iga abivajava lapse ümber tugeva tugivõrgustiku. Ta loob

klassis soojad suhted ja ühtsustunde, kus iga õpilasel on oma roll, arendades läbi ühiste tegevuste nende vastustunnet ja loovust.

Mailiis Hõövel

Aire Havakats

- **Aasta klassijuhataja Kohila vallas, Kohila Mõisakooli 8. klassi klassijuhataja Annika Varol**

Annika Varol on hooliv ja pühendunud klassijuhataja, ajalooõpetaja ja haridustehnoloog, kes panustab noorte vaimsesse tervisesse, olles loonud klassis turvalise ja avatud suhtluskeskonna, kasutades näiteks murekarpi. Ta on usaldusväärne lüli kodu ja kooli vahel, kaasates lapsevanemaid tihedalt läbi personaalsete eksperthinnangute ning on kolleegide seas armastatud IT-tugiisik.

- **Kohila Gümnaasiumi 3. ja 5. väikeklassi õpetaja Ülle Riisalu**

Ülle on pühendunud ja meeletu entusiasmi ning positiivsusega klassijuhataja, kes loob oma väikeses klassis mängulise ja turvalise õhkkonna, tugeva meie-tunde ja kindlate piiridega õpikeskkonna. Ta toetab tõhusat õppimist läbi käeliste ja loovate tegevuste ning on kolleegidele asjatundlik partner poiste õpetamisel. Ülle toetab õpilaste väärtushinnanguid ja on lapsevanematega nii sõbralikus kui ka väga toimivas koostöös.

- **Aasta lasteaiaõpetaja Kohila vallas, Kohila lasteaed Sipsiku õpetaja Helina Sõgel**

Helina on hooliv ja loovalt positiivse lähenemisega õpetaja, kes näeb iga lapse olulisust ja eripära. Ta panustab laste väärtushinnangute kujundamisse ja emotsioonidest rääkimisse, luues iseseisvuse ja kuulumisõskuse suurendamiseks lastega koosolekute ja kokkulepete süsteemi.

- **Aasta lasteaiaõpetaja Kohila vallas, Kohila lasteaed Männi õpetaja Nele Jürs**

Helina Sõgel

Nele väärib esiletõstmist oma avatud oleku, pühendumuse ja professionaalsusega, luues enda ümber turvalise ja toetava keskkonna, kus lapsed saavad kasvada, õppida ja avastada. Ta toetab laste loovust ja iseseisvust projektõppe ning meetodi "Kiusamisest vabaks" abil, panustades aktiivselt lasteaia arendamisse.

- **Eesti Aasta Lasteaiaõpetaja 2025**

Nele Jürs

- **Aasta Kohila valla Aasta Õpetaja 2025, Kohila Lasteaed Sipsiku rühmaõpetaja Teele Saar**

Teele on inspireeriv ja pühendunud rühmaõpetaja, kes toetab iga lapse loovuse ja iseseisvuse arengut. Ta on üks kogumiku "Hea lasteaia käsiraamat" autoritest, osaleb aktiivselt lasteaia arendustöös ja on silma paistnud rahvusvahelise koostööga, olles mentor Ukraina Ovruchi linna lasteaia õpetajatele. Veel on Teele osalenud ka Erasmus+ projektis ja toonud praktikas Norras õpitud õuesõppe võimalused.

Teele Saar

Angerja vasallilinnuse taastamistööd jõudsid vahekokkuvõtteni

3. oktoobril 2025 toimus Angerja vasallilinnuses Kohila valla ja taastamistööde meeskonna korraldatud vahekokkuvõtte sündmus, kus tutvustati tehtud töid, arheoloogilisi avastusi ning tulevikuplaane. Sõna võtsid Kohila vallavanem Allar Haljasorg, Muinsuskaitseameti restaureerimise nõunik Dan Lukas, arheoloog Villu Kadakas ja Maakivist OÜ esindaja, projektijuht Erkki Putnik.

Kolm aastat järjekindlat tööd

Taastamistööd Angerja vasallilinnuses said alguse 2022. aasta sügisel, mil varemeid kattis tihe võsa ja hoone ruumijaotus polnud enam tuvastatav. „Siis ei olnud üldse võimalik aru saada, kust ruumid algavad ja lõpevad,” meenutas tööde juht. „2023. aasta sügisel eemaldati suurem osa rusu ja võsa, 2024. aastal alustati konserveerimisega ning tänavuseks, 2025. aasta suveks, on põhimaht valmis.”

Kuigi nähtavad müürid on nüüd puhastatud ja dokumenteeritud, pole töö kaugeltki lõppenud. Hiljuti tehti georadari uuring, mis avas uusi teadmisi maa-aluste ehitiste kohta. „Radar näitab, et siin on kihte, mis peituvad sügavamal. Mõned neist väärivad uurimist, aga mõni osa tuleks säilitada just maa sees – seal püsib info

paremini kui väljakaevatuna,” selgitas restauraator.

Kivide ja müüride keeruline säilitamine

Angerja linnuse müürid on ehitatud peamiselt paekivist ja natuke graniidist. Aastasade jooksul on materjal saanud kannatada nii ilmastiku kui tulekahjude käes. „Paekivi on õrn ja põlenud pinnad muudavad töö eriti delikaatseks. Konserveerimine tähendab siin eelkõige ettevalmistust – 80% on planeerimine ja alles ülejäänud füüsiline töö,” nentis Erkki Putnik.

Väljakaevatud kivid sorteeritakse hoolikalt, et neid saaks uuesti kasutada. „Kohalik kivi tuleb käiku võtta nii palju kui võimalik,” rõhutas ta. Samuti on kavas sulgeda seinad suur ava, mis osutus uurimisel hüpokaustahju ehk keskaegse küttesüsteemi osaks.

Tulevikuplaanid: kaitsekatus ja avalik kasutus

Linnuse konserveeritud osad on piisavalt tugevad, et alustada mõtteid tulevase katuse ja avaliku kasutuse üle. „Kui katus kunagi peale saab, võiks see paik olla nii ajalooline õppekoht kui romantiline kontserdipaik,” rääkis Erkki. Katus aitaks ühtlasi pidurdada müüride edasist lagunemist. „Kon-

serveerimine ei peata lagunemist, see vaid aeglustab seda. Umbes 20–30 aasta pärast tuleb kindlasti uus hooldusring teha,” lisas Putnik.

Arheoloogilised avastused: Eesti üks paremini säilinud keskaegseid kiviellamuid

Arheoloog Villu Kadakas tõi oma ettekandes esile Angerja hoone erakordse säilivuse. „Vaatomata varemelisele seisule on see üks paremini säilinud keskaegseid kiviellamuid Eestis,” ütles ta. „Kui jätta kõrvale Tallinna kaupmeeste elamud, on väljaspool pealinna selliseid kivist mõisahooned säilinud vaid mõni üksik.”

Kadaka sõnul oli tegemist kolme ruumilise kivimajaga, mida ümbritses vallikraav – haruldane detail Eesti mõisaarhitektuuris.

Hoone on tõenäoliselt rajatud kahe etapiga ning sisaldas keldrit, kahte korrust ja hüpokaustkütteseadet – kombinatsiooni roomalikust põrandaküttest ja põhjamaistest saunatradiatsioonidest.

Leitud on mitmeid arhitektuurilisi eripärasid: laiade akende ja seinanišsidega ruumid, keldrisse ja teisele korrusele viivad müüritrepid ning tellise- ja paekivikihtide selged ehitusetapid. „Need detailid viitavad sellele, et mu-

Foto: Taimo Lehtsalu

gavus oli ehitajale tähtsam kui kaitsefunktsioon. Aknaid ei olnud trellitatud ja ruumid olid valgustatud – see polnud pelgalt linnus, vaid pigem esinduslik elamu,” märkis Kadakas.

Ajalooline taust

Kirjalikes allikates mainitakse Angerja linnust esmakordselt 1424. aastal. Ehitusperioodi täpne dateering on veel teadmata, kuid uurijad loodavad vastuseid leida müüridest leitud loomakondi analüüsides. Hoone on tõenäoliselt läbinud mitu kasutusperioodi – põlenud Liivi sõja ajal, taastatud 17. sajandil ning lõplikult varemetesse jäänud 19. sajandi keskpaigaks.

Leidude hulgas on olnud katuseki-

ve, ahjupotte ja üks väike hõbemünt, mis tõenäoliselt pärineb 15.–16. sajandist.

Järjepidevus ja kogukonna tahe

Kõnelejad rõhutasid, et Angerja vasallilinnuse säilimine sõltub eelkõige omaniku ja kohaliku omavalitsuse tahtest.

„Kui pole järjepidevust, ei teki midagi,” kõlas ühine tõdemus. Kolme aasta jooksul on tehtud muljetavaldavat töö, kuid jätkamiseks vajatakse nii Muinsuskaitseameti tuge kui Kohila valla panust.

Merle Beljæev

Kohila ettevõtjate ümarlaud tõi fookusesse nii tuleviku ruumilise planeerimise kui ka Paberivabriku uue elu

1. oktoobri pärastlõunal kogunes Kohila ettevõtjate ümarlaud oma korrapärasele kokkusaamisele, sel aastal teist korda. Mõisakooli tall-tõllakuuri saalis arutleti Kohila arengu üle nii üleriigilise planeeringu kui ka kohaliku sümboli – endise Paberivabriku – tuleviku vaates. Ümarlaua korraldas Kohila vald koostöös Raplamaa Arendus- ja Ettevõtluskeskusega ning üritus oli osa Raplamaa Ettevõtlusnädala programmist.

Kohila ettevõtlusala üleriigilises planeeringus aastani 2050

Ümarlaua esimene teema viis osalejad suurele pildile – Kohila roll Eesti tuleviku ruumilises arengus. Arutelu juhtis Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi planeeringute asekanter Ivan Sergejev, kes tõi kaasa värske ülevaate üleriigilise planeeringu „Eesti 2050“ koostamisest ning ettevõtlusala-de toetusmeetmete eesmärkidest.

Ivan Sergejev rõhutas, et üleriigilise planeeringu keskmeks on tasakaalustatud regionaalne areng:

„Riik soovib, et majanduslikud võimalused ja kvaliteetne elukeskkond ei koonduks üksnes Tallinna ümbrusse, vaid et ettevõtlus ja töökohad jõuaksid inimestele lähemale üle kogu Eesti.“

Sergejev selgitas, et riik toetab sihilikult 30 hektarit suuremaid ettevõtlusalasid, millel on oluline mõju nii piirkonna tööhoiule kui ka logistikale. Kohilas asuv Tuhamäe ettevõtlusala kuulub nende hulka:

„Tuhamäe ala asukoht kahe raudtee vahel ja logistiliselt soodsas sõlm-punktis annab Kohilale väga tugeva arengupotentsiaali,” märkis Sergejev.

Arutelu käigus tõstsid kohalviibinud ettevõtjad ja omavalitsuse esindajad esile vajaduse ühendada riiklikud

plaanid kohalike ootustega. Arutleti, kuidas tagada, et riiklik toetusmeetmestik oleks piisavalt paindlik, võimaldades väiksematel omavalitsustel, nagu Kohila, oma eripära ja tugevusi esile tuua. Angela Kase tõi välja mõtte, et Kohila vald ei kasuta kinnisvaraarendajatele nn. sotsiaalset koormist millega seatakse DP heakskiitmise tingimuseks mingi sotsiaalse taristu objekti rajamine. Arendusjuht vastas, et kasutame - Tuhamäe tn läbimurre läbib kolme enampakkumisel olevat kinnistut, nende tulevatel omanijel on kohustus kaasrahastada uue tee rajamist ca 30k kinnistu kohta. Kuidas sellise koormise seadmine praktikas õnnestus selgub peagi sest enampakkumine veel kestab.

Arutelu lõppes ühise arusaamaga, et riiklikul ja kohaliku tasandi koostööl on võtmetähtsus, et tagada Tuhamäe ala terviklik areng – nii taristu, elukeskkonna kui ka töökohtade mõttes.

Paneelarutelu: „Kohila Paberivabriku sisu ja hoone tulevik“

Pärast lühikest energiapausi järgnes emotsionaalselt laetud ja ideederohe arutelu Kohila Paberivabriku tuleviku üle. Paneelis osalesid kinnistu kaasanike esindajad Ari Mikael Orkomies (Paberitehas OÜ) ja Allar Haljasorg, Angela Kase (Kohila Mõisakool), lavastaja ja näitleja Mikk Jürjens ning kinnisvaraarendaja Harly Soppe (PSP Capital OÜ).

Arutelu tõdeti üksmeelselt, et Paberivabrik on Kohila identiteedi ja ajaloo kese, millel on potentsiaal kujuneda uueks kultuuri- ja ettevõtluskeskuseks.

Pakuti, et paberivabrik võiks olla nagu Kohila Telliskivi või Rotermann. Mikk Jürjens pakkus, et Kohila va-

jab sellist keskust, mis looks tõmme ka noorele põlvkonnale: „Kohila on suurepärane elupaik, aga sinne süda ei löö veel piisava jõuga. Paberivabrik võib selle südame käima panna.“

Angela Kase nägi hoones kultuuri ja hariduse ühendamise võimalust, pakkudes, et üks Kohila mõisakooli osa võiks tulevikus leida seal kodu. Vallavanem Haljasorg nentis, et vald üksi suurt investeeringut ette võtta ei saa, kuid on valmis toetama koostööorgustiku ja rahastusvõimaluste leidmist.

Kohalikul ühendused töid välja, et juba täna on võimalik korraldada väiksemaid sündmusi ja talgud, mis hoiaksid hoonet elus. Saalist kostsid ettepanekud luua tööühm ja sihtasutus, mis koordineeriks tegevust ja otsiks rahastusvõimalusi nii PRIA kui Leader meetmetest.

Ühise aruteluna sõnastati mõte, et Paberivabrik vajab julgust ja järjekindlust, mitte ilmtingimata suurt rahastust.

Visioon ja valmisolek koostööks

Ümarlaua lõpus rõhutas Kohila valla arendusnõunik Aivar Roop, et Kohila vald on valmis toetama uue algatusrühma kujunemist ning koos ettevõtjate ja kogukonnaga otsima nii rahalisi kui õiguslikke lahendusi.

„Olge julged ja tehke koostööd,” sõnasid arutelu osalenud Anneliis Kõiv ja Marika Jahilo, lisades, et iga suurema ettevõtmise õnnestumiseks on vaja vedurit, kes julgeid eest veaks.

Aivar Roop märkis sellele vastuseks, et on valmis Kohila Vallavalitsuse nimel võtma veduri rolli seniks, kuni erasektorist leitakse inimene, kes soovib seda vastutust ja võimalust enda kanda võtta. „Kui on huvilisi, kes soovivad Paberivabriku tuleviku

Janek Kadarik Mõisakoolis ettevõtjate ümarlauda modereerimas

Kohila leiutaja Pavka oma veesõidukiga paberivabriku ees, Kohila alev 80. sünnimälest. Fotod: Merle Beljæev

kujundamises kaasa lüüa, palun kirjutage mulle – hakkam protsessi vedama ja koordineerima,” lisas Roop. Tema sõnul on mitmed inimesed ja ettevõtjad juba soovi avaldanud ning algatusrühma loomise protsess on alanud.

Ürituse lõpetas mõte, mis jäi kõlama ka saalis: Kohila tugevus on tema inimesed – kui on idee ja tegutsemistahe, siis hakkavad asjad juhtuma.

Merle Beljæev

Mis on Alfa ja miks tulla?

Alfa on üle maailma tuntud kursus, kus saab arutada elu, usu ja tähenduse üle. See ei ole lihtsalt loengute kuulamine, vaid sõbralik ja avatud keskkond, kus igaüks võib vabalt küsida, kahtluse alla seada ja jagada oma arvamust.

Iga kohtumine koosneb kolmest osast: kõigepealt kohviosadus, seejärel lühike ettekanne või video mõnel kristluse põhiteemal (näiteks: Kes on Jeesus? Kuidas palvetada? Miks on maailmas kurjust?) ja lõpuks arutelu väikeses grupis, kus saab mõtteid jagada.

Paljud, kes on Alfale tulnud, on tunnistanud, et algul ei teadnud nad, mida oodata. Üks osaleja meenutab: „Nägin reklaami, aga ei teadnud, mis see on. Pidin googeldama ja selgus, et see on täpselt see, mida salamisi olin soovinud. Tahtsin rohkem teada Jumalast, aga pühapäeval teenistusele ei julgenud minna. Esimesel korral üllatas mind rõõmus seltskond, põnev loeng ja muidugi väga head koogid.“

Teine lisab: „Olen Alfale korduvalt tulnud. Suur eelarvamus oli, et teooria on mulle juba tuttav, aga tegelikult leidsin iga kord uusi vaatenurki. Ka see, mida me usume, vajab aeg-ajalt uuesti läbi mõtlemist.“

Mõne jaoks on suurim väärtus olnud vabadus küsida just neid küsimusi, mis endal kõige rohkem südamel. „Tahtsin teada, kuidas õigesti palvetada. Tore oli, et keegi

ALFA

kursus

Kas Jumal on olemas?
Mis on elu mõte?
Kes on Jeesus?
Kust tuleb kurjus?

Otsid vastuseid olulistele küsimustele?

Alfa kursus tutvustab kristliku usu põhitõdesid

Kolmekuuline tasuta kursus toimub neljapäeviti, alates

23.10.2025 kell 18.30

liituda võib ka hiljem!

Kohila koguduses, Vabaduse 32 Lisainfo Margit tel +3725235885

ei pidanud end rumalaks küsimuste pärast. Jagamise kaudu saime lähedasemaks ja kogesime erilist rahu ning kindlust, et Jumal on päris,” kirjeldab üks osaleja.

On ka neid, kelle teekond on olnud pikem ja käänulisem. „Enne Alfale tulekut olin Jumalat otsinud üle 15 aasta idamaade kultuurist, joogast ja new age’ist, aga ei leidnud. Kursuse lõpuks olin ma täiesti kindel, et olen

ta lõpuks leidnud,” ütleb üks osaleja.

Alfa on koht, kus võib tulla nii suurte ootustega kui ka lihtsalt uudishimust. Siia on oodatud nii need, kes pole kunagi kirikusse astunud, kui ka need, kes on juba kristlased, aga tahavad oma usku sügavamalt mõista või uuesti avastada. Alfa annab võimaluse küsida, kuulata ja jagada ning teha seda sõbralikus ja avatud õhkkonnas.

Tasuta roheoskuste koolitused jõuavad sel sügisel ka Raplamaa inimesteni

Haridus- ja Noorteameti (Harno) roheoskuste programmi raames stardivad sel sügisel Eesti kõrgkoolides ja kutseõppeasutustes uued tasuta koolitused, mis aitavad inimestel ja organisatsioonidel arendada oskusi, kuidas tegutseda keskkonnasõbralikult ja ressursitargalt. Koolitused jõuavad ka Raplamaa inimesteni.

Tööelu on pidevas muutumises. Täpselt nii, nagu paarkümmend aastat tagasi sai arvutioskustest uus ja vajalik norm, on tänapäeval üha olulisem osata tegutseda säästlikumalt ja nutikamalt. Neid teadmisi nimetatakse roheoskusteks ja nüüd on ka Raplamaa inimestel võimalus neid tasuta õppida.

„Kui paarkümmend aastat tagasi aitas konkurents silma paista tänaseks iseene-sestmõistetavaks saanud arvutioskus, siis nüüd nõuavad arengud roheoskusi,” ütleb Helen Sooväli-Sepping, Tallinna Tehnika-ülikooli kestliku arengu ja rohepöörde nõunik.

Näiteks Järvamaa Kutsehariduskeskuses toimuv koolitus „Traditsiooniliste värvide valmistamine ja kasutamine“ annab põhjaliku ülevaate traditsioonilistest looduslikest värvidest ja nende koostisosadest. Koolitusel õpitakse erinevaid värvimistehnikaid, töövahendite valikut ja õiget hoiustamist. Osalejad saavad teadmisi tööprotsessi kavandamisest, aluspindade ettevalmistamisest ja tooninäidiste valmistamisest, et viimistleda seinapindu looduslike värvidega, järgides keskkonnasõbralikke ja energiatõhusa ehitamise põhimõtteid.

See ei puuduta ainult juhte ja spetsialiste. Uusi teadmisi on vaja igal alal: ehitajast ja kokast kuni müüja ning ettevõtte juhini. Nii Euroopa Komisjoni raportist kui ka Kutsekoja OSKA ülevaatest selgus, et juba praegu on suur puudus töötajatest, kes oskavad oma töös materjale ja energiat säästa ning keskkonnahoidlikumalt mõelda.

Eesti kutse- ja kõrgkoolid pakuvadki ro-

Helen Sooväli-Sepping

heoskuste programmi raames üle Eesti pea 170 tasuta kursust, et neid teadmisi jagada. Valik on lai: näiteks saab õppida, kuidas tootlustuses toidukadu vähendada ja kulusid kokku hoida või kuidas vanu ehitusmaterjale uuesti kasutusse võtta.

Kolm head põhjust, miks uusi oskusi õppida:

- 1. Ole tööturul hinnatum.** Tööandjad eelistavad üha enam töötajaid, kes mõistavad, kuidas säästlikumalt toimetada. See annab Sulle praegusel töökohal kindlust juurde ja teeb Su väärtuslikumaks ka uut tööd otsides. Tulevikuoskustega töötajate ametikohad on majanduslikult ebakindlatel aegadel vastupidavamad ning paindlikumad muutustele.
- 2. Aita kaasa paremale elukeskkonnale.** Me kõik tahame elada puhtas ja terves keskkonnas. „Kuna loodusvarad pole lõputud, peame õppima, kuidas olemasolevat nutikamalt kasutada, vähem raisata ja rohkem taaskasutada,” ütleb Sooväli-Sepping. Uued oskused aitavad meil kõigil oma kodukoha heaks rohkem ära teha.
- 3. Aita oma ettevõttel edukas olla.** Kui ettevõttel läheb hästi, on ka Sinu töökoht kindlam. Roheoskustega töötajad aitavad oma firmal kohaneda uute nõuete ja klien-

ROHEOSKUSED

Peagi juhtimises sama elementaarne nagu excel

Omanda uue aja oskused.

Tasuta koolitused juhtidele

tide ootustega. Sinu teadmised aitavad ettevõttel olla konkurentsivõimeline ja edukas ka aastate pärast.

Kuidas õppima tulla?

Tasuta koolitustele saavad registreerida nii töötajad ise kui ka tööandjad. Raplamaa lähimbruses pakuvad koolitusi näiteks Tallinna Tehnikaülikool, Tallinna Ehituskool, Tallinna Ülikool, Tallinna Teeninduskool, Järvamaa Kutsehariduskeskus ja Kehtna Kutsehariduskeskus.

Õppida saab praktilistel teemadel, näiteks:

- Toidujäätmete ja toidukao vähendamine tootlustusasutustes (Tallinna Teeninduskool)
- Kaasaegsete ja keskkonnasäästlike küttekollete ehitus (Tallinna Ehituskool)
- Keskkonnasõbralike tehnoloogiate rakendamine transpordisektoris (Kehtna Kutsehariduskeskus)
- Ehitusobjekti jäätmekäitlus koos digitaalse dokumenteerimise ja digiprügi koristamisega (Järvamaa Kutsehariduskeskus)

Koolitused on osalejatele tasuta. Oluline on vaid iga koolituse puhul jälgida, kes on sihtgrupp. Roheoskuste programm on osa Eesti rohestrateegiast ja seda rahastatakse Euroopa Liidu taaste- ja vastupidavusrahastu kaudu.

Lisainfot ja koolitustele registreerida saab veebilehelt www.roheoskus.ee.

Silje Kokla – Hageri Muuseumi uus vabatahtlik

Hageri muuseumil on põhjust rõõmustada – alates septembrist lööb muuseumi igapäevatoos kaasa **Silje Kokla**, kes otsustas vabatahtlikuna panustada kohaliku kultuuripärandi hoidmisele ja korramisele.

Silje on Kohila vallas elanud juba alates 1985. aastast. Ta on diplomeeritud raamatupidaja ja jurist, töötanud pearaamatupidajana ning üheksa aastat Hageri kaupluses müüjana. Viimastel aastatel on ta olnud paindlikul pensionil, nautides rohkem aega iseendale ja oma meelistegevustele. „Ühel hetkel tundsin, et tahan midagi uut ja sisukat teha – midagi, mis annaks rõõmu ning võimaluse panustada kogukonda. Muuseumitöö tundus just see õige,” selgitab Silje oma otsust.

Huvi muuseumide ja ajaloo vastu on teda saatnud juba noorusest saati. Kui augusti lõpul toimus Hageris hoovide päev, kogus Silje julgust ja pakkus end muuseumile appi. Muuseumi juhataja Kadri võttis selle ettepaneku rõõmuga vastu.

Praegu aitab Silje korraldada ja süsteemi luua muuseumi mööblikogus. „Olen eluaeg dokumentidega töötanud ning see töö sobib mulle hästi – ühe inimese jaoks on muuseumis tööd liialt palju. Koos tegutsedes ei kuhju asjad liialt ja muuseumis on ka rohkem elu,” ütleb ta.

Muuseumi juhataja Kadri Rütmanil on oma uue abilise üle väga hea meel. „Muuseumi arhiiv ja museaalikogu vajab juba ammu korraldamist ja see on väga aeganõudev töö. Vabatahtlikud, nagu Silje, annavad kindlustunnet, et meie kultuuripärand on hoitud ja väärtustatud.“

Kuigi muuseumitöö on Siljele uus, on ta veendunud, et tegemist on meeskonnatöoga: „Üksi ei jõua siin midagi ära teha. Koos on võimalik muuseum elavana hoida.“ Ta lisab, et on valmis jätkama regulaarselt, käies abis kord või paar nädalas.

Silje. Foto: Merle Beljäev

Merle Beljäev

HAGERI RAHVAMAJA

SÜGIS/TALV 2025

15.10 19.00	TEATER: TASUJAD KESK NÄITELRUPP
17.10 20.00	SÜGISENE TANTSÜHTU OMAD POISID
01.11 19.00	TEATER: MULLE HUUMOR MEELDIB KOMÖÖDINTER
21.11 19.00	TANTSÜHTU: PUNKILIJORKESTER SAHU SAATEL
02.12 19.00	TEATER: KALVEIPOJAD VANNA BASKINI TEATER

KOHILA INFO: UUSLIIKOKOOS@KOHILA.EE
@HAGERIRAHVAMAJA
f HAGERIRAHVAMAJA

Taevane Isa, kuule mu palvet!

**Ott Indermitte
Paul Daniel**

KONTSERT
Kohila
õigeuskirikus

Üksed avatud
kell 15.00
Kontsert
kell 16.00

18.
oktoober
kell 16.00

Jõulueelne haridusprogramm
Hageri muuseumis
1.-6. detsember 2025

E-R broneerime gruppidele
9.00, 11.30
14.15

Laupäeval
avatud kõigile
11.00-15.00

Hind 10 €/in
Perepilet 30 €

**MUINASJUTULINE
MIDRIMAA**

- Eesti muinasjutud.
- Käpiknukkude mängulava.
- Varjuteatri nukkude meisterdamine ja etenduse loomine.
- Hageri kihelkonna aabitsa uurimine
- Labakinnaste näitus.
- Seiklusmäng õues- Krati Bingo.
- Nosime pankooke.
- Paitame laudas koduloomi.

Broneeri aeg gruppidele tel. 55643528
või e-post Hagerimidrimaa@gmail.com

Muinasjutuline Midrimaa ootab küllastajaid Hageris

1.-6. detsembrini 2025 muutub Hageri muuseum tõeliseks muinasjutumaaks. Jõulueelne haridusprogramm „**Muinasjutuline Midrimaa**“ toob kokku Eesti muinasjutud, käpiknukkude ja varjuteatri võlumaailma ning pakub lastele ja peredele võimalust ise osa saada pärimuslikest tegevustest.

Programm kutsub osalema nii koole kui ka peresid. **E-R toimuvad haridusprogrammid broneeritud gruppidele** (algusega kell 9.00, 11.30 ja 14.15), **laupäeval, 6. detsembril on ukсед avatud kõigile huvilistele kella 11-15.**

Küllastajad saavad osa mitmekesisest tegevusest:

- Eesti muinasjutud ja käpiknukkude mängulava.
- Varjuteatri nukkude meisterdamine ja etenduse loomine.
- Hageri kihelkonna aabitsa uurimine.
- Labakinnaste näitus ja seiklusmäng õues – Krati Bingo.
- Koos maitsvad pannkoogid ning koduloomade paitamine laudas.

Pileti hind on 10 € inimesele, perepilet maksab 30 €.

Tunnustus Folklooriliikumise aastaauhindadel

„Midrimaa“ on pälvinud tunnustust ka laiemalt. **Eesti Folkloorinõukogu kuulutas Hageri Haridusseltsi 2025. aastal „Aasta korraldajaks“**, just Midrimaa järjepideva ja elamusliku korraldamise eest. Auhind antakse välja neile, kes on teadlikult ja sihikindlalt hoidnud ning edasi andnud Eesti pärimust inspireerival ja kaasahaaraval moel.

Seega on igal külalisel võimalus osa saada mitte ainult põnevast jõulueelsest haridusprogrammist, vaid ka kogeda sündmust, mis on tunnustatud kui üks silmapaistvamaid pärimuskultuuri edendajaid Eestis.

Olete oodatud kogu perega Hagerisse – muinasjutulisse Midrimaale!

Lisainfo ja grupibroneerimine: tel 55643528 või e-post hagerimidrimaa@gmail.com

Midrimaa meeskond. Foto: Merle Beljäev

Hageri kihelkonna aabits avab ukse pärimuskultuuri

23. septembril 2025 toimus Kohila raamatukogus eriline sündmus – esitleti uut Hageri kihelkonna aabitsat, mille andis välja Hageri muuseum. Aabits on koostatud ja kujundatud armastusega, et talletada ja edasi anda kohaliku pärandi rikkust.

Uue aabitsa idee autoriks on **Virve Õunapuu**. Väljaande toimetuse kolleegiumis osalesid **Kadri Rüttnann, Merle Beljäev** ja **Sigrid Pöld**, illustatsioonid on loonud **Svetlana Bezdomnikova**, keeletoimetuse eest hoolitses **Hanna Mari Villsaar**, noodigraafika koostas **Aivar Kaseste** ning kujunduse autor on **Riina Sildvee**.

Projekti toetasid **Eesti Kultuurkapital, Kohaliku Omaalgatuse Programm, Hageri Haridusselts** ja **Kohila vallavalitsus**. Suur tänu kuulub ka **Epp Haabsaarele, Piret Kuutokile** ja **Janika Orasele** abi eest.

Aabits jõuab esmajärjekorras **esimese klassi õpilastele**, kes saavad selle koolitee kaasa väärtusliku kingitusena. Kui aga tekib laiem huvi ning leitakse vajalik rahastus, on muuseumil kavas teha kordustrükk ja tuua aabits müügile, et see jõuaks kõigi huvilisteni.

Aabits kui kultuuripärandi kandja

„Tahtsime, et meie lapsed tunneksid oma kodukoha lugu – mitte ainult ajalugu, vaid ka kombeid, toite ja igapäevaelu. See aabits on justkui sillaks mineviku ja tuleviku vahel,“ ütles Hageri muuseumi juhataja Kadri Rüttnann esitlusel.

Seekordne aabits viib lugeja rändama läbi aastaringi kuude lõikes, avades, kuidas Hageri kihelkonna inimesed on ajast, tööst ja kommetest aru saanud. Aasta algab sümboliliselt septembriga – kooliaasta algusega –, kuid toob esile ka meie esivanemate vana kalendritunnetuse, kus aasta jagunes suve- ja talveperioodiks.

Iga kuu juurde on lisatud mõistatusi, laule, mängu, muistendeid ja mälestusi, samuti murdesõnu, mida kasutati just Hageri kandis. Aabits pakub ka kokakunsti pärlid, sh retsepte Tohisoo mõisa viimase mõisahärra Carl Mothanderi teosest „Kulinaarsed vestid“, kust leiab ülalatuslikult ka tööga, et juba 1930. aastatel

Aabitsa kujundas Svetlana Bezdomnikova. Fotod: Taimo Lehtsalu

Värske trükise sai ka Virve Õunapuu poeg Arvi Anderson.

kasvatati Tohisoo aias artišokki.

Lisaks saab lugeja ülevaate Hageri kihelkonna rahvarõivastest, mida tutvustab sümboliliselt Eesti rahvuslind suitsupääsuke. Põhjus on märkimisväärne – just

Hageri algkooli õpetaja ja loodusajakirjanik Kustas Pöldmaa esitas omal ajal suitsupääsuke rahvuslinnu kandidaadiks.

Merle Beljäev

HAGERI MUUSEUM kutsub näituse avamisele

21.10.2025 kell 18.00

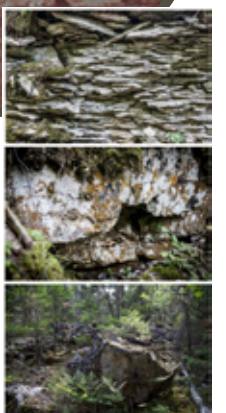
Kõrgemaa – vana talu karjäärade keskel

Kõrgemaa talu sai alguse aastal 1921, kui Juhan Ambos omandas selle asundustalu nime all. Juhan oli praeguse Kõrgemaa talu perenaise Eve Tamme vanavanaisa. Eve on uurinud oma talu ja esivanemate lugu ja selle kõik ka järeltulevatele põlvetele kirja pannud. Nüüpsib see talu pealetükkivate karjäärade kiuste edasi!

Kell 18.45

dokumentaalfilm
Mõnuste paemurru lugu

KOHILA RAAMATUKOGU 100

Kohila raamatukogu tähistab tänavu oma 100. sünnipäeva. Heidame pilgu möödunudle, et uurida, kuidas kirjasõna laenutamine Kohilas alguse sai.

18. oktoobril 1925 avati pidulikult Kohila valla avalik keskraamatukogu vallamajas. Sündmust kajastasid ka tolleaegsed väljaanded Päewaleht ja Waba Maa. Tegelikult sai raamatukogu lugu alguse juba 1923. aastal, mil vallanõukogu otsustas asutada Kohilasse vallaraamatukogu ja eraldada selle täiendamiseks igal aastal 25 000 marka.

Esimesed 47 raamatut kinkis raamatukogule Kohila algkool. Need kanti nimestikku 2. jaanuaril 1925, esimene neist „Loomulik arstimise õpetus“ (1905), sama aasta kevadel saadi haridusministeeriumilt veel 29 raamatut ning juunist hakati soetama kirjandust valla rahade eest. Nii võib arvata, et kuigi raamatukogu avati alles oktoobris, käis töö raamatukogu avamise nimel 1925. aasta algusest. 1925. aasta lõpuks oli kogus juba 334 raamatut.

Algusaastatel asus raamatukogu vallamajas, oli avatud kord nädalas ning töötas vabatahtlike toel. Töö korraldamiseks loodi neljaliikmeline nõukogu, esimeseks juhatajaks sai vallasekretär Johannes Maksim.

Raamatukogu sai palgalise töötaja

1929. aastal sai raamatukogu oma esimese palgalise töötaja – juhatajaks asus Salme Sillamäe. Sellest ajast oli raamatukogu avatud viis päeva nädalas, keskmiselt viis tundi päevas. Salme Sillamäe on meenutanud: „Raamatukogu kandis siis nime Kohila Keskraamatukogu, lisaks oli kolm haruraamatukogu: Pahklas (juhataja Piret Horm), Lohus (juhataja Juhan Pärtma) ja Kurtñas (juhataja Leena Pajupuu). Raamatukogu oli valla eelarvel, uusi raamatuid saime Tallinnast. Hiljem tegin ka raamatupidamise tööd ning koostasin palgalehe haruraamatukogudele. Statistika ja aruandluse esitasin Tallinna. Kirjanduse soovitamiseks oli raamat-kataloog. Kirjandusõhtuid ja raamatuaruutelusi ei korraldatud.“

1934–1946 aasta lugejate nimekiri näitab, et raamatukogu kasutajate seas oli väga erinevate elualade inimesi: raudteelasi, teenijaid, põllutöölisi, õpetajaid, õpilasi, ametnikke, äriteenijaid, aednikke, kondiitreid, kingseppi, juuksureid, arste, proviisoreid, politseiametnikke, kuduajaid, postiljone, ärimahi, metsavahte, meremahi ja isegi kirjanikke. Näiteks kirjanik Eerik Laidsaar (kodanikunimega Johannes Pillikse) registreerus

Foto: Salme Sillamäe, raamatukogu arhiiv

lugejaks 29. juulil 1942. 1934. aastaks oli raamatukogul 136 lugejat.

Riigikord muutub

1940ndatel tõi uus riigikord raamatukogule suuri muutusi. Fondist kõrvaldati hulgaliselt teoseid, mida peeti „nõukogudevastasteks“. Eemaldati nii Eesti Vabariiki ja vabadussõda käsitlevaid raamatuid kui ka vaimulikku kirjandust. Samuti keelati mitmete tuntud eesti kirjanike nagu August Gailiti, Albert Kivikase, Henrik Visnapuu, Hugo Raudsepa ja August Mälki teosed. Raamatukogu arhiivis säilinud nimestikud annavad tollasest nõukogude tsensuuri puhastustööst meile tänaseni tunnistust.

1945 nimetati raamatukogu Kohila aleviraamatukoguks, mis tegutses aastatel 1945–1961 rahvamaja teisel korrusel väikeses läbikäidavas toas. Juhatajaks sai 1948. aastal Leida Soodla, kes oli õppinud Tallinna Tütarlaste Kaubanduskoolis. Tol ajal oli raamatukogul aastas 400–500 lugejat. Raamatukogu juurde loodi kirjandus- ja näitering ning korraldati palju raamatunäitusi ja kirjandusõhtuid, sageli koostöös kooli ja rahvamajaga. Anti välja väiklehti, abistati majandeid ja korraldati ettelugemisi viljavarumispunktid.

1948. aastaks oli raamatukogu fondis 2 790 raamatut. 1950. aastal toimus lausa 94 erinevat üritust – raamatunäitus-test ja loengutest kuni lugemisõhtuteni kolhoosides ja külates. Samas tuli raamatukoguhoidjal teha ka poliitilist ja ühiskondlikku tööd: koostada valijate nimekirju, jagada riigilaene ja levitada ideoloogilist kirjandust. 20. mail 1951 kohtus Kohila rahvamajas lugejatega lastekirjanik Aino Tigane, üritusest võttis osa 180 inimest.

1952. aastal vähenes lugejate arv, sest Kohila Paberivabriku raamatukogus hakkas tööle palgaline töötaja. Kohila Paberivabriku raamatukogu oli loodud 19. aprillil 1912. aastal vabriku töölisele ja nende peredele. Vabriku raamatukogu tegutses kuni 1970ndateni, mil selle kogu anti üle Kohila keskkooli raamatukogule.

1954 loodi Kohila lasteraamatukogu, kuhu suundus 238 noort lugejat aleviraamatukogust. Lasteraamatukogu juhatajaks sai endine Ruila kooli õpetaja Leida Sammelselg, kelle kireks oli töö lastega. Ta korraldas õpilaste loodusmatku Kohila ümbruse kaunitesse paikadesse, tutvustas pärimust ning jättis mälestuseks fotokogud toi-

Foto: Leida Soodla, raamatukogu arhiiv

Leida Sammelselg lastega jalgrattamatkal. Foto: raamatukogu arhiiv

munud retkedest.

1957. aastal lisandus aleviraamatukogusse uus töötaja – laenutaja Helmi Albin (Jansen), kes oli väärselt lõpetanud Tallinna Kultuurharidusala Kooli. Samal aastal oli fondis juba üle 10 000 väljaande, lugejaid 448. Korraldati 29 näitust, 8 lugemisõhtut ja 9 bibliograafilist ülevaadet.

27. veebruaril 1959 toimus Kohila keskkoolis konverents kirjanik Villem Grossi raamatu „Tiivasirutus“ ainetel, kus osales ka autor ise. Sõna võtsid kooli direktor Otto Terno, eesti keele õpetaja Heldin Mägi ja Asta Evert, kirjandusringi esimees Ago Koldits ja kooliõpilased.

1959. aasta aruande järgi selgub, et raamatufondi komplekteeriti vastavalt lugejate vajadustele, määratud eelarve piires ja kohaliku raamatukaupluse ning Tallinna Bibkollektori kaudu. 1959. aastal täienes fond 1 154 teose võrra ja laenutusi tehti 12 939.

Taas kolime

1961 kolis raamatukogu Kohila rahvamajast vallamajja. Uutes ruumides oli senise 43 m² asemel 51,2 m². 1962. aasta lõpuks kasvas fond 14 133 teoseni ja lugejaid oli 530. Raamatukogu juurde loodi raamatukogu nõukogu, mille esimeheks sai õpetaja Udo Ustav, asetäitjaks õpetaja Linda Soans, sekretäriks Kohila paberivabriku tööline Otto Müller, liikmeteks: Kohila Keskkooli majandusjuhataja Asta Puhkan, õpetaja Leonilla Tähve, Kohila paberivabriku tööline Aleksandra Talts, Kohila sovhoosi tööline Leida Kivik ja Kohila Keskkooli XI kl õpilane Reet Parasmägi ning raamatukogu juhataja Leida Soodla ja laenutaja Helmi Albin. Nõukogu aitas ürituste korraldamisel, kolimise ja remontimise juures ning vajadusel asendas töötajaid seminaride ajal. Nõukogu liikmete koosseis muutus ja täienes ae-

Raamatukogu uued ruumid vallamajas 1961, laenutaja Helmi Albin. Foto: raamatukogu arhiiv

gade jooksul. Lisaks tegutses kirjandusring, mis toetas raamatukogu massiürituste korraldamisel.

Raamatukogu aruandest selgub, et vaatamata sellele, et raamatukogu kolis 1961. aastal vallamaja suuremasse ruumi, olid uued ruumid kitsad: riieuid jäi väheks ning osa raamatuid ei mahtunud õigesti paika. Fondis oli 11 878 eestikeelset, 2 707 venekeelset ja 204 võõrkeelset teost. 1963. aasta loetumate raamatute hulka kuulusid näiteks Pavel Klušantsevi „Teistele planeetidele“ ja „Individuaalehitaja käsiraamat“, samuti ilukirjandusest Silvia Rannamaa „Kadri“ ja „Kasuema“, Antti Timoneni „Väike Valgetiib“ ning Osvald Toominga „Kaksteist aastat“. Kohila piirkonda kuulusid sel ajal ka Pahkla, Hageri, Lohu, Rabivere ja Adila külaraamatukogud.

1964. aastal loodi rändraamatukogu „Vambole“ kolhoosi, sest Lohu raamatukogu suleti. Raamatuid laenutas seal neljapäeviti zootehnik Juta Ruiso ning lugejaid oli kümme.

1965. aastal oli aleviraamatukogul lugejaid 642, laenutati palju. Nõukogu tööplaan näitab, et raamatukogul oli suur puudus vajalikust sisustusest: sooviti 20 uut riulit, vitriine, kataloogikappi, kirjutuslauda, radioola, lampe, kardinaid ja isegi jalgratast, et raamatuid külaraamatukogudesse viia. Samuti taheti kapitalremonti, sest WC-kaev asus otse raamatukogu põranda all, mis rikkus õhu. Raamatukogul oli vaid üks ruum, kus tuli teha nii laenutustööd, lugemist kui kogu tehnilist tööd. Riulid olid viimse piirini täis.

1966. aastal lahkus töölt laenutaja Helmi Albin, tema asemel tuli raamatukokku tööle endine kirjanduse õpetaja Regina Olde, kes oli lõpetanud Tallinna Pedagoogilise Instituudi. Samal ajal loo-

Foto: Regina Olde, raamatukogu arhiiv

di raamatukogu juurde Kohila Rahvaulikooli kirjanduse osakond, kus tegutses 32 inimest, neist pooled olid noored.

1968. aasta aruandest selgub humoorikas tõdemus: „Lühinimestikke ja lugemiskavu lugejaile pole koostatud, kuna alevi elanikud on iseteadlikud ja trotsiksid neid kindlasti. Kuid vestluste käigus saab neile märkamatuult soovitud kirjandust laenutada“. Sama aasta huvitavam üritus oli kirjandusõhtu „19. sajandi II poole luule“, kus esinesid õpetaja Ester Laos, kirjandusringi liikmed ja kooliõpilased.

1968. aastal lisandus raamatukogule juurde 25 m² ruum ja tehti ka kapitaalremont – kokku oli nüüd 76,5 m² pörandapinda. Lugejaid oli 568, fondis 16 482 raamatut, laenutusi 17 891 ja külastusi 5 039.

1969. aastal käis raamatukogu kontrollimas Riiklik Raamatukogude Inspeksioon, mis uuris muuhulgas, kui palju on seal Lenini teoseid ja kui tihti neid laenutati.

Juhataja Evi Rannamets meenutab

1971. aastal jäi juhataja Leida Soodla pensionile ning tema töö võttis üle Evi Rannamets, kes oli varem üheksa aastat töötanud Lohu raamatukogus. Tema algatusel hakati koguma materjale kodulookartoteegi ja hiljem ka raamatukogu kroonika tarbeks.

14. detsembril 1972 toimus sovhoosi saalis kohtumisõhtu kirjanik Oskar Kruusiga. Samal ajal tegutses raamatukogu juures esperanto keele ring, mida juhendas tallinlane August Kilk. Ring kandis nime „Grilo“ (Kilk).

Evi Rannamets on meenutanud: „1974 moodustati raamatukogu juurde raamatusõprade ring õpetaja Udo Ustavi juhtimisel. Sügisel korraldati ringi liikmetega luuleõhtu „Sügis eesti luules“ ja uudisteoste põhjal raamatuaruutelu „Naise kuju kirjanduses“. Ringi liikmed abistasid kirjandusõhtute ja raamatuaruutelude läbiviimisel. Arutati eesti kirjanike kaasaegseid teoseid. Lemmikuks oli Raimond Kaugveri looming. Aktiivsemateks osavõtjateks olid raamatukaupluse töötajad Valve Lord, Elise Verev ja Liivi Tiitus ning teistest asutustest Olga Aamisepp, Varje Prink, Leili Mones, Hannes Kareta jt. Raamatuaruutelude küsimused koostas avaliselt raamatukoguhoidja Regina Olde. Raamatusõprade ring tegutses raamatukogu juures 12 aastat.“

1972. aastal kulds kirjanduse soetamiseks 754 rubla ja 75 kopikat, juurde saadi 864 uut raamatut ja perioodikat. Lugejaid oli 648, neist 440 naised. Enamik luges eesti keeles (540), aga loeti ka vene keeles (65) ja võõrkeeltes (43). Raamatukogu aktiivis tegutses 20 inimest, nõukogus oli 9 liiget.

Foto: Evi Rannamets, raamatukogu arhiiv

Alevi- ja lasteraamatukogu ühineb

1. augustil 1974 ühendati alevi- ja lasteraamatukogu ning loodi Kohila haruraamatukogu, millel oli laenutus- ja lasteosakond ning lugemistuba (146,5 m²). Töötajateks olid Evi Rannamets, Regina Olde ja Leida Sammelselg.

Evi Rannamets on meenutanud: „Raamatukogu sisulist tööd juhtis Rapla Keskraamatukogu. Iga kuu oli seminar, millest pidin kindlasti osa võtma. Kuulati loenguid, arutati töötulemusi ja anti uusi tööülesandeid. Raamatukogudelt hakati nõudma raamatuiirituste korraldamist. Alevi- ja külanõukogud võisid hakata andma majanduslikku abi. Nüüd võis ka majanduskulust osta tapeeti ja värve. Kuigi töötasu ei olnud, tegime igal suvel sanitaarremonti, muutes raamatukogu ruume nägusamaks.“

1976. aastaks oli raamatukogu fondis 25 536 väljaannet ja 1 433 lugejat, neist üle 500 lapse. 1978. aastal kurdeti külmade ruumide üle – lugemistoas oli talvel vaid 10 kraadi. Kohila alevi-nõukogu ostis raamatukogule elektriradiaatori ja Kohila külanõukogu nailonist aknakardina. Raamatukogu ja kooli koostöös olid populaarsed raamatuaruutelud, näiteks Silvia Rannamaa „Kadri“ ja Jelena Iljina „Neljas kõrgus“ ainetel ning A. H. Tammsaare 100. sünnipäeva tähistamine 1978. aastal. Rahvusvahelisel lasteaastal (1979) korraldati joonistusvõistlusi ja koos käis meisterdamisring, mida lasteosakonnas juhendas Leida Sammelselg. 1981. aastal toimusid raamatuaruutelud Veera Saare „Aprillipäev“ ja Madde Kalda „Seitse tähte taeva sõelas“ teemadel.

1984. aastal tehti raamatukogus sanitaarremont: värviti pörandad, uuendati tapeet ja laevalgustus. Kuigi materjalid saadi majanduskulust, tegid töö ära ikka raamatukogutöötajad ise.

Raamatukogu 60. juubel

1985. aasta oktoobris tähistati raamatukogu 60. juubelit. Õnnitlejate seas olid alevivanem Estra Mokejeva, Rapla Keskraamatukogu ja kohalike majandite esindajad. Kohila Paberivabrik kinkis aknakardinad ja kardinapuud, Kohila sovhoos aga kirjutuslaua tooli.

1986. aastal jäi pensionile kauaaegne lasteosakonna töötaja Leida Sammelselg, kelle asemel asus tööle Tiit Talu, äsja Viljandi Kultuurikooli lõpetanud noor raamatukoguhoidja.

1988. aastal mõjutasid poliitilised sündmused elu: inimesed osalesid rahvalikumistes, raamatute lugemine jäi tahaplaanile, raamatuid ka ilmus vähe ja need ei vastanud sageli enam lugejate huvidele. 1990. aastal külastatavus taas suurenes, sest raamatud olid kallid ja paljud eelistasid neid pigem laenutada.

1. juulil 1990 anti raamatukogu üle Kohila alevivalitsuse haldusse, uueks nimeks sai Kohila raamatukogu. 1993. aastal tuli kolida, sest vallamajas soovisid valitsusasutused oma ruume laiendada. Samal aastal võeti vastu ka raamatukogu põhikiri ja kasutamisujuhised. Detsembris algas kolimine uude asukohta. 1. veebruaril 1994 avati raamatukogu Posti tänaval, praeguse Sipsi-

ku lasteaia majas. Hoones tegutsesid veel turvakodu, juuksur ja kohvik.

1996. aastal kasvas raamatukogu külastajate arv märgatavalt. Seati sisse lugejate soovide vihik (uute raamatute broneerimisjärjekord), kus aasta jooksul registreerus 299 inimest.

Digiajastu algus: esimene arvuti, raamatukoguprogramm ja avalik internetipunkt

2000. aastal sai raamatukogu oma esimese arvuti ja Kultuuriministeeriumi toetusel ka raamatukogutarkvara. Sama aasta sügisel otsustas alevivalitsus raamatukogu ruume laiendada. 12. aprillil 2001 avati laiendatud ja värskest remonditud raamatukogu koos avaliku internetipunktiga. Esimesed kaks arvutit saadi SA Vaata Maailma kaudu.

2002. aastal toimunud omavalitsuste ühinemise järel sai raamatukogust Kohila vallavalitsuse allasutus. Samal aastal alustas raamatukogu juhatajana Kristiina Bender.

Tänu internetipunktile oli raamatukogu külastatavus märgatavalt tõusnud.

2003–2004 korraldati koos vallaga koduloolisi jutuvõistlusi. 2005. aastal toimus kohtumine kirjanik Erik Tohvriga.

Foto: Avalik Internetipunkt, raamatukogu arhiiv

2006. aastal mindi üle elektroonilisele laenutamisele ning aasta hiljem avati raamatukogu esimene blogi, mille tegi vanemraamatukoguhoidja Ludmilla Anvelt.

Uus kodu Kohila mõisa ait-kuivatis

2007. aastal oli fondis 39 463 väljaannet, lugejaid 1 104, nendest lapsi 307. Raamatukogus oli suur ruumipuudus ja raamatute hoiutingimused kehavad. Lahenduse tõi vallavalitsuse otsus soetada raamatukogule uus hoone. Euroopa Regionaalarangu Fondi toetusel avati 31. mail 2010 raamatukogu renoveeritud Kohila mõisa ait-kuivatis.

Oluline osa raamatukogu töös on olnud uues majas laste ja noorte lugemishuvi toetamine. Traditsiooniks on kujunenud iga-aastased kohtumised lastekirjanikega, üle kümne aasta on osaletud maakonna laste suvelugemise programmis

2024. aastal liitus Kohila raamatukoguga Hageri raamatukogu. Hageri raamatukogu ajalugu ulatub aastasse 1907, mil Hageri Rahvahariduse ja Kooli Selts (Hageri Haridusselts) otsustas köstrimajja paigutada raamatukapi ja hakata seltsi

liikmetele raamatuid laenutama. 1922. aastal sai raamatukogu ka esimese palgalise raamatukoguhoidja - Jaan Kaeli, 1924. aastal avati seltsi poolt Hageri vallamajas lugemislaud ja raamatukogu. 1925. aastal anti seltsi raamatukogu üle avalike raamatukogude võrku ning muudeti ametlikult avalikuks raamatukoguks.

2025. aastaks on Kohila raamatukogu fondis 60 988 väljaannet, lugejaid on 2 210, neist 853 last.

Kohila raamatukogu juhatajana on töötanud Johannes Maksim, Salme Sillamäe, Leida Soodla, Evi Rannamets ja Tiit Talu (kohusetäitjana). Lasteraamatukogu kauaaegne juhataja oli Leida Sammelselg. Raamatukoguhoidjatena on töötanud teiste seas Helmi Jansen, Regina Olde, Lia Kalda, Marina Voog, Ruth Durejko, Marika Johanson ja Ludmilla Anvelt, lasteraamatukogus aga Inna Seemel, Linda Roots, Eha Volkov ja Valve Abroi. Lisaks on raamatukogus töötanud Alevtina Viikmaa, Aime Indrekans ja teised.

Kohila raamatukogu on oma saja-aastaselt teekonnal kasvanud vallamaja väikesest raamatutoast kaasaegseks kogukonnakeskuseks. See on saanud võimalikuks tänu pühendunud raamatukoguhoidjatele ning toetavale kogukonnale.

Palju õnne, raamatukogu!

Raamatukogu töötajad 2013. aastal. Foto: raamatukogu arhiiv

Kristiina Bender
raamatukogu juhataja

Artikli koostamisel on kasutatud dokumente ja fotosid raamatukogu arhiivist, raamatukogu kroonikat, Tiit Talu „Kohila valla raamatukogude ajalugu“, Aivi Maasalu „Kohila Alevi raamatukogu ajaloost, tööst ja tänapäevast (1925–1991)“, raamatukogu aastaaruandeid ja tööplaane, Evi Rannametsa ja Kristiina Benderi koostatud raamatukogu ajalooülevaateid.

Raamatukogu pakutavad teenused

Tänapäeval ei ole raamatukogud ammu enam ainult raamatute laenutamise kohad. Erinevad raamatukogud pakuvad erinevaid lisateenuseid. Ka Kohila raamatukogus on võimalik erinevaid asju laenutada ja kasutada mitmeid teenuseid. Näiteks on meil suur vinüülplaatide kogu (annetus Avo Falkenbergi kogust). Nende kuulamiseks saab juurde laenutada ka plaadimängija. Kogus on nii klassikat kui ka vanemat pop- ja estraadimuusikat.

Lisaks vinüülplaatidel kuulatavale muusikale on võimalik ka CD-plaatidel olevat muusikat kuulata ja laenutada. On olemas ka CD-plaatidel kuulatavaid raamatuid. Kui külastaja ei saa mingil põhjusel lugeda, siis saab raamatuid ka kuulata! Ka audioraamatutest on meil olemas väike valik.

Kuna lisaks muusika kuulamisele ja lugemisele on ennast vaja vahet ka liigutada, siis on võimalus meie juurest laenutada mõnin-

gaid spordivahendeid. Saab proovida, kas sulle üldse meeldib näiteks hüppenõoriga hüpata ja alles siis, kui hüppamine väga meeldib, ostad selle endale koju. Raamatukogust on võimalik laenutada kasutamiseks veel järgnevaid esemeid: kõnnikepid, hantlid (2x2 kg), discgolfi ja sulgpalli komplektid, hüppenõör, jala- ja käeraskused, Indiaci tennise komplekt, graatsia-ketas. Lisaks sportimisvahenditele on ka muid osavus- ja liikumismänge: petank, lendav taldrik ja õuemäng Bex Number KUBB. Sportimiseks pole kunagi halba ilma ja kui ilm on ikka väga halb, siis saab ju tubaseid tegevusi teha. Spordivahendeid ja õuemänge saab laenutada 14 päevaks.

Kui juba piisavalt on sporditud, siis saab tulla tagasi tuppa ning vaadata raamatukogust laenutatavaid filme. Valikus on filme nii lastele kui ka täiskasvanutele. Filme on võimalik vaadata ka kohapeal videotoas. Lisaks filmi vaatamisele

saab videotoas mängida ka konsoolimänge.

Raamatukogus on võimalik kasutada perioodikatuba nii ajalehtede lugemiseks, kui ka kaugtööks. Meil on olemas üle maja leviv wifi.

Raamatukogus saab esitada ka infopäringut. Infopäring on teabenõue, millele vastamine eeldab raamatukogu töötajatelt ühe või enama infoallika tundmist ja kasutamist (trükised ja muud teavikud, raamatukogu enda ja teiste asutuste andmebaasid). Infopäringut on võimalik esitada suuliselt, kirjalikult või telefoni teel.

Teise korruse lugemissaalis on võimalus kasutada ka arvuteid. Saab ka printida, paljundada, skaneerida ning lamineerida. Kui jääd arvutis hätta digiallkirjastamise, e-teenuse, internetotsingu või muu sellisega, siis saad alati ka meie toredate töötajate käest abi küsida.

Lisaks video- ja ajalehetoale on meil võimalus rentida ja kasutada üritusteks näitusesaali

ning huviringide saali 2. korrusel koos esitlustehnika ja kööbiga.

Loomulikult ei tohi ära unustada raamatuid – meie toredaid sõpru. Neid saab meilt tellida endale nii telefoni, meili kui ka e-kataloogi (<https://raplamaa.webriks.ee/>) teel. Raamatuid on võimalik kätte saada nii raamatukogust kui ka raamatukapist. Kui meie raamatukogus ei ole mingit raamatut, siis saab selle olemasolul tellida mõnest teisest Rapla maakonna raamatukogust. See teenus on meie lugejatele tasuta.

Me ei ole ära unustanud ka vanemaid inimesi. Raamatukogu pakub vanemaealistele ja liikumispuudega lugejale võimalust tellida endale raamatuid kontaktivabalt koduukseni Kohila alevi piires.

Mõnusaid lugemiselamusi!

Ülle Tamm
raamatukoguhoidja

MIRKO – Eesti raamatukogude digilaenutuse ja paberraamatute tellimise ning laenutusplatvorm

MIRKO on Eesti Rahvusraamatukogu poolt loodud veebiplatvorm, mis võimaldab kasutajatel tasuta laenutada nii e-raamatuid, ajakirju, kuulata audioraamatuid kui ka postiteenuse tasu eest tellida paberraamatuid. See teenus pakub mugavat ja paindlikku viisi ligipääsuks raamatukogude kogudele ilma füüsiliselt kohale minemata. MIRKO ühendab digitaalse ja füüsilise laenutamise, pakkudes võimalusi nii lugemiseks kui ka õppimiseks.

Kellele on MIRKO mõeldud?

MIRKO on suurepärane lahendus lugejale, kes hindab mugavust ja soovib raamatutele hõlpsalt ligi pääseda. Platvorm sobib ideaalselt neile, kes:

- Eelistavad e-raamatuid ja audioraamatuid ning soovivad neid lugeda või kuulata igal ajal ja igal pool.
- Soovivad füüsilisi raamatuid laenutada, kuid ei saa ise raamatukokku minna.
- Otsivad kiiret ja lihtsat viisi raamatute hankimiseks.

Kuidas alustada MIRKO kasutamist?

MIRKO kasutamiseks tuleb minna veebilehele www.mirko.ee ja logida sisse ID-kaardi, Mobiil-ID või Smart-ID abil. Seejärel saab sirvida saadaval olevaid raamatuid, laenutada e-teoseid, audioraamatuid või tellida füüsilisi raamatuid.

Digitaalsete raamatute laenutamine

MIRKO platvorm võimaldab kasutajatel laenutada e-raamatuid ja audioraamatuid interneti vahendusel. See on raamatukogu taskus, mida saab mugavalt kuulata või lugeda endale sobival ajal ja meeldivas kohas, ilma et peaksid raamatukogust füüsiliselt raamatuid laenutama. Nutitelefonide ja tahvelarvuti kasutajal on võimalus tõmmata vastav äpp oma telefoni. E-raamatu laenutusperiood on 21 päeva ning laenutust pikendada ei saa. Kui raamatul ei ole järjekorda, saab üldjuhul

e-väljaannet uuesti laenutada 24-tundi pärast raamatu tagastamist.

Peamised eelised:

- Mugavus ja ligipääsetavus – laenutamine toimub otse internetis
- Ööpäevaringne kättesaadavus – e-raamatud ja audioraamatud on saadaval 24/7, sõltumata kasutaja asukohast.
- Erinevad seadmed – lugemine ja kuulamine on võimalik nii arvutis, tahvelarvutis kui ka nutitelefonis.
- Automaatne tagastamine – pärast laenutus-tähtaja lõppu tagastatakse e-raamat automaatselt, mistõttu puudub viivise oht.
- Meeldivale e-raamatule või audioraamatule on võimalik ennast ka järjekorda panna. Järjekor-da saab ennast panna kuni viiele raamatule.

Audioraamatud MIRKO

MIRKO laenutusplatvormil on lisaks e-raamatu-tele kättesaadav suhteliselt lai valik audioraama-tuid. Teoste kuulamine toimub veebikeskkonnas või MIRKO mobiilirakenduse kaudu. Laenutuse periood on sarnane e-raamatutele: teos on ka-sutajale ajutiselt kättesaadav ning tagastub auto-maatselt. Valikusse kuuluvad ilukirjandus, tead-miskirjandus, lasteraamatud ja erialakirjandus. Lisavõimalusena saab tegelikult ka kõiki e-raa-matuid kuulata robot Tõnu või robot Eva esitu-ses, mis tähendab, et ka need teosed, millel ei ole professionaalset audiosalvestist, on kättesaada-vad kuulamisvormis.

Audioraamatute peamised eelised on asjaolu, et need on kuulatavad igal pool ja igal ajal (nt mobiilirakenduse kaudu liikvel olles), neil on au-tomaatne tagastamine (puudub viivise oht) ning kõiki e-raamatuid on võimalik kuulata robotihää-lega – valik pole piiratud ainult olemasolevate audioraamatutega.

Miinusena saab siiski välja tuua audioraamatu-

te vähesuse ning asjaolu, et robotihäälte (Tõnu ja Eva) kõla võib tunduda ebaloomulik või ühetoo-niline, mistõttu elamus ei pruugi olla sama nau-ditav kui inimlugeja esituses.

Paberraamatute tellimine ja laenutamine

Lisaks digitaalsele laenutusele võimaldab MIRKO kasutajatel tellida ka füüsilisi raamatuid ja saada need endale mugavalt kätte kas pakiautomaadi või kulleri kaudu. See teenus aitab hõlbustada juurdepääsu raamatutele ka nendele, kellel pole võimalik raamatukokku kohale minna. Raamatu-te laenutamine on tasuta. Küll aga peab maksma kullerteenuse eest või paki saatmise eest pakiau-tomaadist vastavalt teenuse osutaja hinnakirjale.

Kuidas see töötab?

- Raamatu tellimine – kasutaja valib MIRKO platvormilt soovitud teose ja määrab, millisesse pakiautomaati või aadressile see saadetakse.
- Kohaletoimetamine – raamat saadetakse vali-tud asukohta.
- Tagastamine – raamatu tagastamiseks saab selle viia tagasi raamatukokku, tellida kullerteenuse või tagastada läbi pakiautomaadi.

Peamised eelised:

- Paindlikkus – võimalus saada füüsiline raamat ilma raamatukogus käimata.
- Lihtne tellimisprotsess – platvormi kaudu saab teoseid otsida ja tellida kiirelt ja mugavalt.
- Erinevad kättesaamise viisid – võimalus tellida raamat pakiautomaati või kulleriga koju.

Mida tasub MIRKOT kasutades tähele panna?

1. Piiratud e-raamatute valik

Kuigi MIRKO pakub laia valikut e-raamatuid, ei pruugi kõik populaarsed või uuemad teosed seal saadaval olla. Kirjastuste ja autorite litsentsitingi-mused võivad piirata seda, milliseid raamatuid

saab digitaalselt laenutada.

2. Laenutustähtjad ja kättesaadavus

- E-raamatute laenutustähtaeg on 21 päeva, mis võib olla ebapiisav aeg põhjalikuks lugemiseks.
- Kui tegemist on populaarse raamatuga, võib järjekord olla pikk ning e-teosele või audioraa-matule ei pruugi kohe ligipääsu saada.

3. Autentimine

- MIRKO kasutamiseks on vaja ID-kaarti, Mo-biil-ID või Smart-ID-d, mis võib olla takistu-seks neile, kes ei kasuta neid lahendusi.

4. Füüsiliste raamatute tagastamine

- Tagastamise unustamine võib kaasa tuua viivi-seid.

5. Kasutajaliidese võimalik keerukus

Kuigi MIRKO on üldiselt kasutajasõbralik, võib mõnedele uutele kasutajatele süsteem esialgu kee-ruline tunduda.

6. Internetiühenduse vajadus

- E-raamatute lugemiseks ja kuulamiseks on vaja internetiühendust või eelnevalt allalaaditud faile. Kui kasutaja ei ole varem teost oma sead-messe salvestanud, võib see probleeme tekitada näiteks reisil olles.

MIRKO on Eesti Rahvusraamatukogu loodud platvorm, mis muudab raamatute laenutamise mugavamaks ja kättesaadavamaks. Digilaenutuse ja füüsiliste raamatute tellimise ühendamine ta-gab, et lugejad saavad teoseid kasutada neile sobi-val viisil. Olgu tegemist digitaalse või paberkujul raamatuga, MIRKO pakub paindlikku ja lihtsat lahendust kõigile kirjandushuvilistele.

Liisi Ploomipuu
raamatukoguhoidja

Kohila Raamatukogu – kunstiga rikastatud teadmiste kodu

Juba raamatukogu uksest sisse astudes tervitab külastajat kunst. Kui olla tähe-lepanelik, võib avastada, et kunstiteo-sed saadavad külastajat igal sammul – fuajee seinu ehivad Ehalill Halliste gobeläänid „Kodutee“ ja „Kiri“ ning akendel säravad Tarvo Metti vitraažid. Riiulite vahel jalutades võib märgata Hermes Sarapuu maale „Õitsev too-mingas“ ja laenutusleti juures „Soine jõeäär kevadel enne rohelust“. Luge-missaalis ripuvad Reti Saksa graafilised tööd „Kõnnib üksi“ ja „Esitus“, perioo-dikatoas on eksponeeritud Kadi Kure-ma ofort „Kass“ ning huviringide toas kaunistavad seinu Made Balbati kaks muinasjutulist digimaali.

Raamatukogus on kolm näituse-pinda, kus igal aastal eksponeeritakse mitmesuguseid kunstinäitusi. Läbi aas-tate oleme saanud tutvustada graafikat, maale, keraamikat ja isegi tänavakunsti, mis on eriti kõnetanud nooremaid kunstihuvilisi. Hea koostööpartnerina on meiega olnud Eesti Lastekirjanduse Keskus koos kuraator Viive Noorega, tänu kellele oleme tutvustanud ka mit-meid illustratsiooninäitusi lasteosakonnas. Meil on alati olnud rõõm oma näitustega võõrustada meie kogukon-na kunstisõpru, mis kinnitab, kui palju on meie seas andekaid loojad ja kuns-tihuvilisi. Ootame ka edaspidi uusi hu-vitavaid väljapanekuid ning kunstisõp-ru avastama meie näitusi.

Eesti Kõitekunstnike Ühenduse liik-mete väljapanekud üllatavad meid oma töödega iga kord. Kõitekunstnikud on

meie kauaaegsed partnerid, tutvusta-des raamatut kui kunstiteost ning kõi-tekunsti arengut. Sel aastal jõuab raa-matukogu näitusesaali nahakunstnike Sirje Kriisa ja Tiia Eikholmi ühisnäitus „Jääknäitus“, mille keskmes on taaska-sutus. Kunstnikud toovad välja, kuidas materjalide ülejääkidest ja vanadest esemetest saab luua uusi kunstiteoseid, mis ühendavad loovuse ja keskkonna-sõbraliku mõtteviisi.

Raamatukogus on olnud ka mitmeid huvitavaid ja informatiivseid näitusi, mida on korraldanud Mahtra Talurah-vamuuseum. Üks silmapaistvamaid oli „Hageri kihelkond Mahtra muu-seumi kogudes“, mille raames toimu-sid ka ettekanded, tutvustades Hageri kihelkonna ajalugu ja kultuuri. Kohila raamatukogu on alati olnud avatud koostööks, pakkudes oma külastajatele rikkalikku kultuurielamust ja teadmisi meie kodukoha ajaloost.

Raamatukogus on avatud Mahtra Talurahvamuuseumi uus näitus, mis on osa eesti raamatu aasta tähistamisest. Sellega meenutame 500 aasta möödumist esimese eesti keelt sisal-danud trükise ilmumisest. Näituse koostas Mahtra Talurahvamuuseumi teadur Rait Talvoja. Tulge uudistama ja avastage eesti raamatu ajalugu!

Samal ajal on raamatukogus avatud ka Tiina Ojaste maalinäitus „Silmapii-ri!“. Kunstniku teosed on mõtiskluste ja arutelude väljendus meid ümbritsevast maailmast. Näitus kutsub avastama kujutlusvõime lõpmatust ning piiluma

Tiina Ojaste näitus.

Mahtra Talurahvamuuseumi raamatunäitus.

ideede horisondi taha, kus peitub pii-ramatult vabadust. Tulge nautima ins-pireerivat kunsti!

Kohila raamatukogus on kunstil ja kultuuril alati oma kindel koht. Ka lä-hikuudel on oodata mitmeid põnevaid näitusi, mis pakuvad nii silmailu kui ka mõtteainet.

Raamatukogu 100. aastapäeva pu-

hul avame vitriinides erilise näituse „Rännak ajas“, mis toob külastajate ette raamatukogu ajaloo, vanad esemed, fotod ja meie kogu väarikamad raa-matud. Selle näituse koostamisel pa-nustavad kõik raamatukogu töötajad, otsides välja põnevaid leide ja esemeid, mis peegeldavad meie raamatukogu sajandipikkust teekonda. Ja kes teab,

võib-olla ootab külastajaid ka mõni ül-latus...

2026. aasta alguses jõuab raamatu-kogusse Liisimari Randjärve akvarelli-de näitus. Varasemalt on ta meie majas tutvustanud siidimaali töötubade ja Vietnami traditsiooniliste Ao dai klei-tide näitusega, kuid seekord saab imet-leda tema akvarellimaali loomingut.

Lisaks on raamatukogu oma eks-liibriste kollektsiooniga külastanud Andres Aruoja, kes on tutvustanud oma rikkalikku kogu, pakkudes väärtuslikku ülevaadet ekliibristest kui kunstivormist. Kevadel 2026. aastal on raamatukogus oodata näitust, mis tut-vustab raamatuillustraatori ja graafiku Silvi Väljal loomingut, mis on samuti pärit Aruoja kogust.

Raamatukogu näitusetevamus on alati olnud mitmekesine ning nõudlus ekspositsioonipindade järele on suu-renenud. Plaanid sünnivad sageli juba aasta ette, seega on soovitatav aeg oma näituseks varakult broneerida. Kohila raamatukogu on alati avatud kunsti-le ja loovusele, pakkudes kunstnikele, kirjanikele ja kõikidele kultuuri ning visuaalsete kunsti sõpradele kohtumis-pauku ja uusi elamusi.

Suur tänu kõigile kunstnikele ja ku-raatoritele, kes on rikastanud meie raa-matukogu näitustega, ning külastajate-le, kes on nende loomingut vastu huvi tundnud. Kunst elab läbi jagamise, tänu teile kõigile! Sügav kummardus!

Merle Evisalu
pearaamatukoguhoidja

Jutuvõistlus „Tuleviku raamatukogu“

2025. aasta kevadel kutsus Kohila raamatukogu koolinoori jutuvõistlusele, mille teemaks oli raamatukogu 50 aasta pärast. Võistluse teema oli pühendatud kahele olulisele tähtpäevale: Eesti raamatu 500. aastapäevale ja Kohila raamatukogu 100. juubelile.

Võistlus kestis 1. märtsist kuni 30. aprillini 2025 ning oli suunatud põhikooli ja gümnaasiumi õpilastele. Töid hinnati eelkõige sisukuse ja mõtete omanäolisuse järgi. Žürii koosnes raamatukogu töötajatest ning raamatukoguvälisest kultuuritöötajast.

Loominguline pilk tulevikku

Võistlusest võtsid osa õpilased nii Kohila Gümnaasiumist kui ka Kohila Mõisakoolist. Kokku laekus mitmeid põnevaid tulevikunägemusi, kus noored avasid oma kujutlusvõime ja töid lugejate ette kord unistuste, kord veidi tumedamaid pilte sellest, milline võiks olla raamatukogu viiekümne aasta pärast.

Žürii hinnangul paistis eriti silma Kohila Mõisakooli õpilase Sireti töö, mis oli ühtaegu isiklik ja mõtlik. Ta sidus oma lapsepõlvemälestused Kohila raamatukogust unistusega tulevikust, kus raama-

tud võivad isegi sosistada ja lugejat ligi meelitada. Tema loos kohtuvad nostalgia, kodusus ja samas ka nukrus – raamatukogu on küll säilitanud oma väärtuse, kuid sisemuses on muutunud tühjemaks ja vaiksemaks. Tema mõtisklus pani küsima: kas ja kuidas jäävad raamatukogud püsima tulevikus?

Marta esitas põhjaliku ja loova nägemuse mitmekesisest raamatukogust, mis on väike maailm maailmas. Tema kujutatud hoone oli kui kogukonna süda – seal kasvasid kõrged taimed, toimusid töötoad ja loengud, ning raamatute kõrval oli võimalik õppida taskuhäälinguid salvestama või isegi joogat harrastada.

Randel arvas, et tulevikus on raamatud ainult virtuaalsed ning loodab väga, et 100 aasta pärast on raamatukogudes 3D kompiiprinterid.

Paljud lapsed pakkusid, et tulevikus ei tööta raamatukogudes enam inimesed, vaid robotid. Lisaks ei pea inimesed enam raamatuid lugema – olles välja valinud raamatu ning lausudes selle nime, on võimalik raamatus olev seiklus „raamatusse sisse astudes“ läbi elada – reisiraamatus reisida ning kokaraamatus (milledel saab olema kõige pikem järjekord) maitsta kõiksugu hõrgutisi, ajalooramatus aga saab minna tagasi ning kogeda omal

käel kõike ajaloos juhtunut. Kõige toredam on aga see, et „lugedes“ raamatut, võid kohata sarnaste huvidega inimesi. Kui keegi siiski otsustab paber-raamatut lugeda, lendab soovitud raamat ise linnutiivil talle koju.

Kokkuvõtvalt saab öelda, et mõni õpilane kirjeldas raamatukogu kui rahulikku ja kodust paika, kus raamatud ise lugejat kõnetavad. Teine nägi selles hoopis maagilist maailma, kuhu saab raamatu kaante vahelt sisse astuda. Oli ka neid, kelle unistuste raamatukogu meenutas kaasaegset digitaalikeskust, interaktiivset maailma, kus kohtuvad loodus, tehnoloogia ja kogukond. Just vanemad õpilased kujutasid raamatukogu üsna realistlikus võtmes, mõeldes selle rollile hariduses ja kogukonnas. Mõnes loos rõhutati digilahendusi, teises aga raamatukogu kui vaikuse ja mõtiskluse paiga tähtsust. Kõlama jäi mõte, et tulevikuraamatukogu võib olla päris huvitav, aga ka praegu on väga hea ning kui tulevikus on kõik digitaalne, hakatakse ilmtingimata taga igatsema paberramatuid.

Noorte mõtted annavad lootust

Kohila raamatukogu jaoks oli jutuvõistlus oluline osa nii oma juubeliaasta kui ka Eesti raamatu

juubeli tähistamisest. Noorte kirjutised kinnitasid, et raamatukogu ei ole pelgalt riulite ja raamatute kogu, vaid paik, millel on hing ja mis elab koos inimestega. Lisaks koorus välja, et noortel on veel palju kujutlusvõimet ja armastust lugemise vastu.

Osalejate töödest kumas läbi nii rõõmsaid unistusi kui ka murettekitavaid mõtisklusi. Just mitmekesisus näitas, et raamatukogu teema puudutab õpilasi erineval moel – mõne jaoks on see turvapaik ja kodune koht, teise jaoks aga värv fantaaasia- ja teadmiste maailma.

Jutuvõistluse võtsime kokku väikese peoga, kus oma elust, kirjanikuks saamisest ning oma raamatutest rääkis noortekirjanik Ene Sepp, sõime üheskoos kringlit ning jagasime šokolaadimedaleid ning tänukirjad võistluses osalenud lastele.

Kohila raamatukogu tänab kõiki osalejaid, juhendajaid ja õpetajaid, kes noori osalema innustasid.

Lõpetuseks mõttetera Mirtelilt: „Tulevikuraamatukogu pole ainult hoone raamatute hoidmiseks, see on hoone, kus saavad teoks Su unelmad.“

Meie ettevõtmist toetas Kultuurkapitali Rapla-maa ekspertgrupp.

Liisi Ploomipuu
raamatukoguhoidja

Raamatukogu vanimad raamatud – meie haruldused

Kohila raamatukogu kogu sisaldab palju ajaloolisi trükiseid, mis on fondis alates raamatukogu asutamisest 1925. aastast.

Kohila raamatukogu vanim raamat on „Rahunurme lilled pääva töö ja palavuse jahutuseks“, mille on välja andnud J. H. W. Witscheli järgi Friedrich Reinhold Kreutzwald. Raamat on ilmunud 1875. aastal. Kordustrükk ilmus 2004. aastal Eesti Keele Sihtasutuses Friedrich Reinhold Kreutzwaldi 200. sünniaastapäeva tähistamiseks. „Rahunurme lilled“ on raamatukogu kõige vanem luuleraamat.

Põnevamad ja haruldasemad raamatud Kohila raamatukogu fondist on järgmised:

- Carl Robert Jakobsoni „C. R. Jakobsoni Kooli lugemise raamat“, ilmunud 1906;
- Eduard Vilde nelja vaatusega näidend „Tabamata ime“, ilmunud 1912. aastal;
- Mihkel Pilli „Päriwus“, ilmunud 1913. aastal;
- Ernst Säreava „Paised: juhtumised ja jutustused Eesti elust. nr. 3–4“, ilmunud 1920–21;
- Matthias Johann Eiseni „Kalevipoja esi-isad“, ilmunud 1920 ja „Eesti uuem mütoloogia“, ilmunud 1920
- Molière „Ihnus“, ilmunud 1923;
- Friedrich Schiller „Röövliid“, ilmunud 1925.

Paberivabriku Aktsiaselts „Koil“ on raamatukogule kinkinud J. Mägi „Koduloomade anatoomia ja füsioloogia“ (1926) pühendusega „Kohila vallale raamatuaasta puhul Kohilas, mihklikuul 1935“. Samal aastal annetas Konstantin Lepp raamatukogule Heinrich Bergneri raamatu „Lühike kunstiajalu-

gu I-II osa” (1925–1927).

Raamatukogu vanim lasteraamat on Oskar Lutsu „Nukitsamees“, ilmunud 1945, vanim noorteraamat Eduard Bornhöhe „Tasuja“ ning vanim väliskirjaniku teos H. G. Wellsi „Sabatähe aastal“, ilmunud 1920.

Kõige väiksema inventarinumbriga (65) on Villem Ridala poem „Toomas ja Mai“, ilmunud 1924, mis on kingitud Haridusministeeriumi poolt raamatukogule 1925. aastal.

Raamatukogu vanimates raamatutes on säilinud „Raamatu palve lugejale“, mis kleebiti iga raamatu siseküljele:

Sinu ette lugeja, tullen ma palwega. Hoi mind määrdimise ja rikkumise eest, sest ma ei ole ainult

sinu, waid ka kõigi teiste tarvitamiseks. Tood sa mind lugemiseks, pane mulle kohe puhas paber ümber. Ära puutu mind määrdinud kätega: ma ei julge siis ennast teistele näidata. Ära keera mind lugedes kahekorra, sest nii murdub mu selg ja lehed rebenewad lahti. Ära jäta mind väikeste laste ette. Ära pane mind ka kärbeste eest kaitseks piima wõi jooginõu peale, sest nii niiskub mul kaane paber lahti. Ära keera lehe nurka kahekorra. Kui sa kardad, et lugemise järje ära unustad, pane paberisiil ehk pildikene märgiks mulle waele. Ära kirjuta ega kriipselda minu lehtede serwale – see on inetu. Märkuste tegemiseks soeta omale raamatukene ehk wõta leht walget paberit. Leiad sa minus lahtise lehe wõi mõne muu wea, teata sellest koguhoidjale. Iseäranis

hoia wanu kulunud raamatuid, sest paljud neist ei ole enam müügil. Armas lugeja! Minu palwet kuuldes wast alles märkad, kui halwasti sa seni minuga ümber oled käinud. Palun edaspidi mind paremini hoida!

RAAMAT.

Kuigi tänapäeval raamatupalvet enam raamatutesse pole kleebitud, võiksid tänased lugejad seda ikkagi arvesse võtta.

Kohila raamatukogu haruldustega saab tutvuda novembris-detsembris juubelnäitusel ja edaspidi on võimalus ajaloolisi trükiseid uurida lugemissaalis.

Kristel Orro
raamatukoguhoidja

TOP 10 raamatut

Vaatamata kiirele elule ning e-raamatute laenutamise lihtsusele, on paberramatute laenutamine raamatukogus jätkuvalt populaarne. On põnev teada, millised on nõutuimad raamatud, mida lugejad üha uuesti loevad ning sõpradele, sugulastele ja naabritele lugeda soovivad.

Selgitasime välja viimase 15 aasta populaarseimad raamatud, võttes alguskuupäevaks 31. mai 2010, mil Kohila raamatukogu alustas oma tööd endises ait-kuivati hoones. Laenutuste arv aastast aastasse on olnud tugevas tõusutrendis: kui 2010. aastal tehti 24 700 laenutust aastas, siis 2024. aastal juba 42 615 laenutust. Antud perioodi kestel on toimunud kokku 544 701 laenutust. Kahjuks ei jäänud ka raamatukogu koroonaviiruse ajast puutumata – humanitaarinimesena kirvermeetodi-matemaatikat kasutades võib arvata, et sel perioodil laenutati eelduslikult 10 000 raamatut vähem.

Väga lihtne oleks öelda, et viimase 15 aasta kolm

kõige populaarsemat raamatut on „Läänerindel muutuseta“, „Rehepapp ehk November“ ning „Kärbeste jumal“, millel on arvuliselt vaieldamatult kõige enam laenutusi. Seda aga ei saa võtta puhta kullana. Need kolm raamatut on koolide kohustusliku kirjanduse nimekirjas, mis teeb nende raamatute laenutamise tavapärasest tunduvalt sagedasemaks. Laenutuse statistika õigsuse kohta tekib küsimus ka „Tõde ja õigus“, „Võõramaalane“ ja „Minu Eesti“ kohta, kus kattuvad raamatu pealkiri sarja nimetustega. „Minu...“ sari on ka üldises plaanis väga populaarne lugejate hulgas, aga samas on see mõnel aastal ka koolides kohustusliku kirjanduse nimekirjas. Siin saab enimlaenutatutena välja tuua „Minu Eesti“, „Minu Ameerika“, „Minu Prantsusmaa“, „Minu Hispaa-

nia“, „Minu Itaalia“ ja „Minu Horvaatia“.

Selleks, et objektiivselt välja selgitada Kohila raamatukogu lugejate lemmikraamatud, peaksime välistama kohustusliku kirjanduse, raamatute sarjad, mida programm arvestab ühe nimetusega ning raamatute laenutustähtsaja pikendamised – kui raamatut on sama lugeja käes pikendatud teatud arv kordi, loeme seda siiski ühe laenutusena.

Suure paberitöö, liitmise-lahutamise ja natuke ka loogika ning kogemuste põhjal, oleme saanud Kohila raamatukogu viimase 15 aasta populaarseimateks raamatuteks alljärgneva loetelu alfabeetiliselt järjekorras:

- “Jääprintsess”. Läckberg, Camilla
- “Kus laulavad langustid”. Owens, Delia

- “Lohetätoveeringuga tüdruk”. Larsson Stig
- “Mina enne sind”. Moyes, Jojo
- “Musta pori näkku”. Raud, Mihkel
- “Politseiniku tütar”. Pauts, Katrin
- “Seitse öde: Maia lugu”. Riley, Lucinda
- “Serafima ja Bogdan”. Afanasjev, Vahur
- “Tuhat hiilgavat päikest”. Hosseini, Khaled
- “Vee peal”. Ruitlane, Olavi

Kui peaksime ennustama, mis raamatud on tulevised TOP-i trügijad, pakume raamatuid „Kuu teine pool“ (2023) ning „Lilledele värsket vett“ (2022), millel on järjekord raamatute ilmunisest saadik, vaatamata raamatukogus olevatest topeleksemplariidest.

Kas Sina oled neid raamatuid lugenud?

Õie Piirmets ja Liisi Ploomipuu
raamatukoguhoidjad

Kohila raamatukogu 100

Avatud uste päev

Laupäeval, 18. oktoobril
Kell 10.00-15.00

Kavas:

- ✦ Kell 11.00 ringkäik aidahoones
- ✦ Kell 12.00 külas lastekirjanik Kätlin Vainola
- ✦ Kell 13.00 meisterdamistund lastele
- ✦ Kell 14.00 ringkäik aidahoones

Näitused:
„Üks Kaunis Juttu- ja Õpetusse Ramat“
(Mabtra Talurahvamuuseum),
Tiina Ojaste maalinäitus
„Silmapiiril“.

Pakume sünnipäevakringlit.
Olete oodatud!

Koolivaheaja tegevused
Kohila raamatukogus
20-24 oktoober, iga päev kell 13:00

- 20. oktoober** - tule, otsi kummitust
- 21. oktoober** - tule, mängi raamatubingot
- 22. oktoober** - tule, meisterda latern
- 23. oktoober** - tule, mängi kahhooteri
- 24. oktoober** - tule, vaata Hageri kino filmi:
13:00 - multifilm
"Väike kummitus Laaban on tagasi"
15:00 - noorte film (soovitav 12+)
"Viies kvartal"
Kino täispilet 6€, sooduspilet 5€

Kõikide raamatukogus toimunud
koolivaheaja tegevustes osalenud laste vahel
loositakse **lauamängi**!

Kohtumine lastekirjanik
Kätlin Vainolaga
Kohila raamatukogus
18. oktoobril kell 12.00

Pärast kohtumist saab meisterdada
Tule koos lastega!

Foto: Daini Kõrju / ELK

EMA JA LAPSE KUNSTITUBA

Kus toimub: Kohila Raamatukogus.

Millal toimub: Esimene kord laupäeval
25.10.2025 kell 11.30-12.30

Mida tehakse:
Kasutatakse erinevaid käsitöö- ja kunstitehnikaid.
Kaunistatakse ja dekoreeritakse erinevaid esemeid.

Eesmärk: Ema ja laps saavad koos aega veeta.
(Ema asemel võib lapsega kaasa tulla ka isa või vanavanem).

Kohtume veel: 15. nov, 29. nov ja 6. dets.

Osalustasu: 15 eurot kord.

Juhendab: Heli Rohtla
Info: heli.rohtla@gmail.com

Loovkirjutamise töötuba
Laupäeval, 8. novembril kell 11:00-14:00
Kohila raamatukogus

Kirjutame pingevabalt, kerguse ja mängulisusega,
lastes just neil sõnadel paberile tulla, mis tulla tahavad.
Katsetame erinevaid viise loovuse turgutamiseks
ja uurime uudishimuga, mis kohapeal sünnib.
Oma kirjutamist jagamine on vabatahtlik.

Osalustasu 10 eurot.

Töötoa viib läbi koolitaja ja coach Terje Äkke.

Pane end kirja: <https://bit.ly/47YV487>

Kohila
Raamatukogus
käib koos
laste huviring
Muinasjutu-
kunstituba

Neljapäeviti
13.30-15.00
(1.-2. klass)
15.00-16.30
(3.-5. klass)

Ring on sept-dets
TASUTA

Plakati taustapilt:
Grete Maria
Ellam

Juhendaja: **Heli Rohtla**
Reg: info@kohilaraamatukogu.ee

Tiina Ojaste
maalinäitus

Silmapiiril

Kohila Raamatukogu
Tööstuse tn 4a
5.09 - 3.11.2025

Ohuolukorras loeb iga sekund: varju seal, kus oled!

Sõda Ukrainas, droonid Euroopas ja muutunud julgeolekuolukord on pannud ühiskonda rohkem mõtlema oma turvalisusele ning tõstatanud küsimuse: kui valmis me kriisideks oleme? Eesti on turvaline ja kaitstud riik. Ent kindlustunnet kasvatab ka teadmine, et kui olukord seda nõuab, siis oskame õigesti tegutseda.

Sel aastal on Päästeametil oktoobris, elanikkonnakaitse kuul fookuses varjumine ja ohuteavitus. Pealtnäha tundub see enesestmõistetava teemana, ent Eesti inimesed ei kipu ohuolukorras sugugi ühtmoodi käituma. Kui aega on vähe ning ohus on elu või tervis (nt suurõnnetus ohtlike kemikaalidega, plahvatus, sõjaline rünnak või muu ootamatu olukord), võib viivitamine aga maksta elu.

Hiljuti viidi Eesti inimeste seas läbi uuring, milles küsiti inimeste käitumise kohta ohusireeni kuuldes. Vaid 34% küsitletuist vastas, et nad varjuks kohe lähimasse siseruumi ja otsiks seejärel lisainfot - just nii, nagu kriisilukorras tegutseda peab! Ülejäänud võivad aga end pahaaimamatult ohtu seada: osa otsiks esmalt infot, osa lahkuku asukoha hoonest, et minna avalikku varjumiskohta ja osa ei teeks üldse midagi.

Iga sekund loeb!

Kampaaniaga „Varjumiseks on 3 minutit – kuhu jõuad sina?“ pannakse inimestele südamele, et varjumine peab toimuma kiiresti. Reaalses ohuolukorras võib aega varjumiseks olla isegi vähem. Kampaanias kasutusel olev ajaline mõõde aitab paremini mõista, et ohu korral ei ole aega otsida ideaalset lahendust, vaid tegutseda tuleb kohe. Ohuolukorras loeb iga sekund.

Varjumine pole keeruline, kuid see peab toimuma väga kiiresti. Kui kuul sireene või oled saanud riigilt läbi EE-ALARMi korralduse varjuda, ära ignoreeri ohtu ning varju kohe! Püsi turvalises kohas kuni tuleb teadaanne ohu möödumisest.

Iga varje loeb!

Ohu korral ära kuluta aega spetsiaalse varjumiskoha otsimisele. **Parim varjumiskoht on tegelikult seal, kus sa parasjagu oled.** Kui oled hoones, jää sinna. Avalik varjumiskoht võib jääda sinu asukohast liiga kaugale. Tegelikult ongi avalik varjumiskoht mõeldud sõjalukorras neile, kes viibivad ohuhetkel linnatänaval. Kui oled kodus, tööl või poes, siis tuleb varjuda samas hoones. Leia ruum,

mis on madalal korrusel, tugevate seintega ja ilma akendeta. **Jäta meelde – sinu ja õue vahel peab olema vähemalt kaks seina.** Nii kaitses end lööklaine purustuste, suitsu, lenduvate esemete ja kildude eest. See on lihtne ja hea viis end kaitsta.

Kui oled õues ja ühtegi siseruumi läheduses pole, siis plahvatusohu korral ära jää lageda taeva alla seisma. Parim viis end sel hetkel kaitsta

on heita pikali maalohku või kraavi ning katta pea kätega. Kõige ohtlikum on jääda püsti ja nähtavaks. Varjumine tähendab, et sa vähendad oma haavatavust – iga takistus sinu ja ohu vahel võib päästa sind rasketest vigastustest.

Me ei pane suitsuandurit lakke, sest ootame tulekahju. Me teeme seda, et olla valmis end õigel ajal päästma. Samamoodi peame mõtlema ka

varjumisele. Kui teame, kuidas ohuolukorras tegutseda, siis suudame paremini kaitsta ka ennast ja oma lähedasi. Teadmised ja oskused on osa meie kindlustundest.

Täpsemaid juhiseid, kuidas varjuda ning selleks valmistuda, vaata veebilehelt www.olevalmis.ee.

Oskar Lepik
Päästeamet

Raplamaa Haiglas alustas tööd uus vaimse tervise spetsialist

Raplamaa Haigla meeskonda on lisanud uus vaimse tervise õde Kätlin Laas. Laas pakub tuge erinevate psüühika- ja käitumishäiretega patsientidele ning nende lähedastele.

Laas on tervishoiu valdkonnas pea-aegu 30 aastat töötanud. Viimased 13 aastat on ta olnud ametis Tallinna Koolitervishoid SA-s kooliõe ja vaimse tervise õena. Seda tööd jätkab ta ka praegu. Kooliõe töö on mitmekesine ja andnud Laasile hea ettekujutuse vaimse tervise muredest, millega õpilased aina enam kokku puutuvad. „Ühel hetkel tundsin, et vaimne tervis on minu teema ja täiendasin end Tallinna Tervishoiu Kõrgkooli magistrirõppes vaimse tervise suunal. Olen selle valikuga siiani väga rahul. Mulle tõesti meeldivad inimesed, inimestega vahetu suhtlemine ning aitamine toob mulle rõõmu ja kokkuvõttes see toetab minu enda vaimset tervist,“ rääkis Laas.

Uute väljakutsete otsingud töid ta Raplamaa Haiglasse. „Mind on Raplamaa Haiglasse väga hästi vastu võetud, hea on tunda sisseelamisperioidil „kindlat seljatagust“ toetavate kolleegide näol,“ ütles Laas.

Millal abi otsida?

„Vaimse tervise õde on spetsialist, kel-

lel on erioskused ja teadmised töötamiseks erinevate psüühika- ja käitumishäiretega patsientidega ning nende lähedastega,“ selgitas Laas. Põhjuseid vaimse tervise õe poole pöördumiseks on palju, sageli on selleks inimest segav ärevus, unehäired, meeleolu-

häired, sõltuvusprobleemid, enesetapumõtted. Eakate puhul kerkivad esile mäluprobleemid, dementsus ja sotsiaalne toimetulek, laste ja noorukite puhul aga aktiivsuse- ja tähelepanuhäired, enesekindluse puudumine ning õpiraskused.

Abi tasub otsida siis, kui vaimse tervise mured hakkavad igapäevaelu segama. „Meil kõigil on mõnikord päevi, kui tuju on kehv ja meel kurb ning see on täiesti normaalne. Kui need sümptomid kestavad nädalast nädalasse, siis see enam normaalne ei ole ja me vajame spetsialisti abi,“ ütles Laas. Samuti tasub kuulata oma lähedaste tähelepanekuid.

Kui inimene pöördub vaimse tervise õe vastuvõtule esmakordselt, viiakse läbi põhjalik hindamine. Vaimse tervise õde nõustab vastavalt olukorrale patsiente ja/või lähedasi, motiveerib, viib läbi vajalikke teste ning küsimustikke, konsulteerib või suunab edasi teiste spetsialistide vastuvõtule.

Mured algavad sageli juba lapsepõlves

Vaimse tervise õde võtab vastu ka lapsi (alates 6. eluaastast) ja noori. Laas tõi välja, et suur osa täiskasvanueas esinevatest psüühikahäiretest saavad alguse lapse- ja noorukieas. „Seetõttu on väga oluline märgata laste vaimse tervise muresid võimalikult vara ning õigesti reageerida,“ rõhutas ta. Tema hinnangul võiks juba lasteaias hakata arendama sotsiaal-emotsionaalseid oskusi nagu eneseteadlikkus, enesejuhtimine, empaatia, suhteoskused ja probleemi-

lahendusoskused.

Noorukite puhul tõi ta esile enesekindluse puuduse ja pideva nutiseadmete kasutamise, mis võib kaasa tuua üksildustunde ja raskused oma emotsioonidega toimetulekul. „Olen märganud, et järjest sagedamini kurdavad minuni jõudnud inimesed üksildustunnet, pole kellega jagada oma muresid või rõõme. Siin võivad ilmselt põhjusteks olla nii kiire elutempo kui ka järjest süvenev nutiseadmetesse kadumine,“ rääkis Laas.

Kõige olulisem on astuda esimene samm muutuste suunas. „Vaimse tervise õde ei anna hinnanguid ega mõista hukka, vaid kasutab oma oskusi inimese heaolu parandamiseks. Täpselt nii nagu me hoolitseme oma füüsilise tervise eest, tuleb hoolitseda ka vaimse tervise eest,“ rääkis Laas. Enne vastuvõtule tulekut tasuks läbi mõelda põhilised probleemid, mis muret teevad. „Samas oskab vaimse tervise õde suunavate küsimuste ning toetava suhtlemise läbi niikuinii jõuda patsiendi murekohtadeni,“ julgustas Laas.

Raplamaa Haigla vaimse tervise õe vastuvõtule ei ole vaja saatet kirja. Aja saab broneerida Terviseportali kaudu või helistades haigla registratuuri. Praegu on ooteaeg umbes paar nädalat.

Katri Reinsalu

Kuidas igapäevaselt oma vaimset tervist hoida?

Oktoober on vaimse tervise kuu. Tänapäeva kiires maailmas, kus sotsiaalmeedia, kohustused ja infovoog meid üha enam survestavad, on ärevus saanud justkui vaikselt kaaslasel. WHO andmetel kannatab maailmas ärevushäirete all sadu miljonid inimesi ning see mõjutab nii meie otsuseid, suhteid kui ka tervist.

Vaimse tervise mõttes lihtsaid nippe või võluvitsa-

kest ei ole. Samas saame me kõik oma vaimse tervise hoidmiseks nii mõndagi ära teha. Eelkõige tasub mees hoida vaimse tervise vitamiine - piisav uni, regulaarne füüsiline aktiivsus, mitmekesine toitumine, toetavad suhted, positiivsed emotsioonid. „Julgustan kindlasti vahetut suhtlemist inimeste vahel ning tegelemist nende tegevustega, mis meele rõõmsaks teevad. Mis puu-

duab lapsi, siis näitavad uuringud, et siin on kaitsvateks teguriteks pakkuda lastele mitmekesist elu - spordi- ja huviringid, looduses viibimine, eduelamused, arenevõimalused, kuuluvustunne, kõikvõimalikud koostegemised perega ning kindlasti vähem nutiseadmeid!“ tõi Laas välja.

Eesti Vähiliit ja Viljandi Haigla
KUTSUVA RINNAVÄHI SÕELUURINGULE

2025. aastal on rinnavähi sõeluuringule kutsutud ravikindlustatud ja ravikindlustamata naised sünniaastaga **1951, 1953, 1955, 1957, 1959, 1961, 1963, 1965, 1967, 1969, 1971, 1973, 1975.**

BRONEERI AEG E-R KELL 8-16 ☎ 600 3155

Võõrnälkjate tõrjega on vaja jätkata ka sügisel

Kuigi sügisesed ilmad on veidi jahedamad, pole veel õige aeg võõrnälgjate – hispaania teeteo ja mustpeanälgja – tõrjet lõpetada. Nälgjad toimetavad ka sügisel, kuni ilmad pole veel külmaks läinud.

Pehme ja niiske ilmaga võivad nälkjad muneda hilissügiseni. Hispaania teetiigu paigutab munad väikeste kobaratena näiteks kõdukihi alla, lehe- või kompositiunnikusse, kasvuhoone serva alla. Mustpeanälkjas muneb lehtede alla, lehehunnikutesse, aga ka mulla pindmise kihti.

Kui ilm läheb külmemaks, otsivad nälkjad varjulisi, külma eest kaitstud talvitumiskohti: näiteks komposti-, lehe- ja oksahunnikud, vihmaussikäike või mitmesuguseid pragusid pinnases, ka ehitiste servaaluseid.

Mida varem lumi maha sajab, lumerohekem ja pehmem on talv ning mida kauem lumikate maapinnal püsib, seda paremad tingimused on võõrnälkajatel talve üleelamiseks. Mõlemad liigid taluvad ka väikest külma (kuni -2 kraadi). Külma taluvad paremini just noored isendid ja munad. Täiskasvanud nälkjad, kes on munenud, hooaja lõpus enamasti surevad.

Soovitused sügisesteks tegevusteks:

- Korja ja surma jätkuvalt nii hispaania teetigusid kui ka mustpeanälkjaid. Kogutud isendid surma nn kiire surmamise põhimõttel, näiteks nälkjat pooleks lõigates või kogutud nälkjatele keevat vett peale valades.
- Kindlasti korja kokku tigude munakogumid ja vala keeva veega üle või suru katki. Teomunad tunned ära selle järgi, et need on valkjad, klaasjalt läbipaistvad. Edasi käitu nagu surmatud isenditega.
- Nälkjad otsivad munemiseks ja varjumiseks niisket kohta: hoia puhmiku- ja põõsalaused, erinevad piirded, seinääred hooldatuna; lõika koltunud püsikutevarred madalalt ära; kompostihunniku olemasolul kaeva see läbi; kontrolli perioodiliselt üle lillepotid, taimekastid, erinevad alused.
- Abi võib olla looduslike vaenlaste aeda meelitamisel – erinevad linnud, mardikad, siilid, pardid – kõik võivad süüa võõrnälkjate mune ja noori isendeid.
- Mingil juhul ei või puulehti, õunu, tai-

mevarsi jm aiajäätmteid viia loodusesse, kuna nii käitudes hoopis levitaksid võõrnälgjaid edasi! Komposti aiajäätmmed oma aias või kasuta kohaliku omavalituse poolt ette nähtud lahendusi, sh biojäätmete konteinereid.

- Peenarde ümber võib rajada liivast, kruusast, munakoortest, kohvipaksust, saepurust, tuhast kuivi või teravaid kaitseribasid – nälkjad ei taha sellisel pinnal liikuda. Selle mõju võib olla lühiajaline, mistõttu tuleks neid uuendada.
- Uusi taimi koju tuues tee neile hoolikas kontroll, istikute mullapall istuta sügavale ja tihenda mullaga, võimalusel hoiataimepotti läbipaistvas kilekotis mitu nädalat nn karantiinis.
- Kui su aias elavad võõrnälkjad, ära jaga oma aiataimi või kompostmulda teistele ning puhasta regulaarselt oma tööriistu ja tehnikat.
- Suhtle kindlasti naabritega, et ka nemad tõrjuksid võõrnälkjaid.

Võõrnälgjaid võime levitada ka täiesti juhuslikult sõidukite ja muu tehnikaga, ka küttepudega – kõige abil, kuhu nälgjad või nende munad võivad kinnituda. Seega – alati kui leiad kasvõi ühe võõrnälgja, suure või väikese, tuleb ta kiirelt hukata!

Kohila vallas:

- Kohila jäätmejaamas on surnud his-

paania tigde kogumiseks olemas vastavad konteinerid. Konteinerisse pandavad teod **peavad olema surnud**, pakitud läbipaistvasse kilekotti.

- Kott peab olema korralikult (tugevalt) suletud. Kottideks sobivad näiteks poes puu- ja aedvilja pakkimiseks pandud kilekotid (mitte biolagunevad kotid). Läbipaistmatuid kilekotte ei või kasutada ja neid ei võeta vastu. Paberkott on hea, aga läheb ruttu niiskusega katki, mistõttu ei sobi kasutamiseks.
- Jäätmejaam võtab tigusid vastu esmaspäeval, neljapäeval ja reedel kell 10.00–18.00 ning laupäeval kell 9.00–17.00. Tigude üleandmine on tasuta.
- NB! Värava taha ei tohi tigudega kotte panna!
- Need, kes Kohila vallas annavad jäätmevedajale ära biolagunevaid toidujäätmeid, võivad läbipaistvasse kilekotti pakitud teod panna oma biolagunevate toidujäätmete mahutisse.
- Teod lähevad biogaasi tootmiseks.

Teata võõrnälgja leiust teokaardi vahendusel: teokaart.keskkonnaamet.ee.

Kuidas võõrnälgjaid ära tunda, loe lähemalt keskkonnaameti kodulehelt: Võõrnälgjad | Keskkonnaamet.

Ekspert selgitab: mida peaks teadma üksi elava pensionäri toetusest?

Riik maksab igal sügisel koos oktoobrikuu pensioniga üksi elava pensionäri toetust 200 eurot. Seda saavad inimesed, kes on 1. aprillist 30. septembrini vanaduspensionieas, elavad rahvastikuregistri järgi üksikuid ja kelle pension on väiksem kui riigi kehtestatud piirmäär. Sel aastal maksame toetust ligi 91 000 inimesele.

Sotsiaalkindlustusameti toetuste valdkonna juht **Katrin Välling** selgitab, kellel on õigus seda toetust saada, kuidas toetust makstakse ja mida peaksid pensionärid veel teadma.

Mis on üksi elava pensionäri toetus ja kellele see mõeldud on?

Üksi elava pensionäri toetus on 200 euro suurune kord aastas makstav toetus, mis lisatakse oktoobrikuu pensionile. Selle saavad pensioniealised inimesed, kes elavad rahvastikuregistri järgi üksinda ning kelle kättesaadav pension jääb alla riigi kehtestatud piirmäära. Aastal 2025 on see piirmäär 937 eurot. Oluline muudatus on see, et alates 2025. aastast ei saa toetust enam pensionärid, kes viibivad ööpäevaringsel hooldusel hooldekodus.

Kas toetuse saamiseks tuleb midagi teha?

Toetuse saamiseks ei ole vaja taotlust esitada. Sotsiaalkindlustusamet kontrollib vajalikud andmed registritest ning kui inimene vastab tingimustele, makstakse toetus automaatselt koos oktoobrikuu pensioniga välja. Hästi oluline on, et elukoha andmed oleksid rahvastikuregistris õigesti märgitud. Kui registrisse on kirja pandud mõni pereliige, kes tegelikult seal ei ela, võib see tähendada, et pensionär ei saa toetust enne, kui andmed on parandatud.

Millisel juhul toetust ei maksta?

Toetus jääb maksmata juhul, kui inimene ei vasta tingimustele kogu kontrollperioodi jooksul ehk 1. aprillist 30. septembrini. Selle põhjuseks võib olla, et pension on suurem kui kehtestatud piirmäär, rahvastikuregistri järgi ei ela inimene üksinda või ta viibis sel perioodil vangistuses. Samuti ei maksta toetust juhul, kui inimene elas hooldekodus ööpäevaringsel hooldusteenusel, ta jõudis pensioniikka pärast 1. aprilli või ei saa Eesti riiklikku pensioni.

Mis ei võta õigust toetusele?

Pensioni kõrvalt töötamine või muu sissetulek ei ole takistus. Toetus on mõeldud kõigile eakatele, kes elavad üksi ja kelle pension jääb alla piirmäära, olenemata sellest, kas neil on lisatulusid või mitte.

Allikas: Sotsiaalkindlustusamet

Kohila valla

Meeleolusid kirjeldas Tea Raudsep.

*Juustes takjanupud
nagu kunagi,
jalad kummelites
nagu tunagi –
tulen saama sooja,
mida annab
KODU*

- (Olivia Saar)

Tõesti, need poetessi sõnad ja valla omanäoliste ja kaunite inimloodud maastike külastamine on kui tagasimineks lapsepõlve, mil paljajalu sai kummelites joostud ja juustest korjatud takjanuppe. Olles osakeseks loodusest.

Tuntav kodusoe hoolitsus, armastus, maitsekus ja loomingulisus avaldub igas õues, pakkudes rikkalikku ilu.

Sel aastal jäi eriti silma, et pea kõikides külastatud aedades on lisaks okaspuu eri vormidele teinud võidukäigu hostad – neid oli igas suuruses, kujus ja värvis. Ääristatud kõrgpeenrad on muutunud aiatöö rohijasõbralikumaks. Ei piirduta ainult oma kinnistuga, hool ulatub ka aia taha – selle võttis oma sõnadega hästi kokku Piiriääre tn 1a koduomanik: „Kuna vald ise alati ei jõua, siis me ei ole pidanud paljuks, et heakorrastada piirnev valla haljasala, mis on tõstnud ümbritsevat heakorrataset, parandanud terviklikku ruumimõju ning loonud kogukonnale mõnusa avaliku roheala nii kogunemisteks kui ka lastele mängimiseks“.

Järjest enam mõeldakse ka pisematele olenditele, luues neilegi omi „putukaparaadiise“.

Suur tänu lubamast meid oma privaatsetesse „kuningriikidesse“ või „väikestesse majadesse preerias“. Oli suur au neist osa saada. Jätkugu tegemisi kõigiks neljaks aastaajaks! Nagu kunagi on öelnud Hispaaniast pärit filosoof ja kirjanik George Santayana: „Olla innustunud aastaegade vaheldumisest on õnnelikum meeleseisund kui olla lootusetult armunud kevadesse!“

„KAUNIS KODU 2025“

**Inna Kiviselja ja Rein Feil
Kariste vkt 22, Vilivere küla**

„Meie pole küll konkursi jaoks oma aeda teinud,“ mainib perenaine esmalt meie kohtumisel. „See ei olegi konkurss, on siiras tunnustamine,“ selgitab vallaaednik Anu Adamson. See tundub pererahvale kergendusena mõjuvat.

Kõik sai alguse 90-ndatel, mil pererahvas, kirves kotis, siia rabasele märjale krundile saabus. Rongiga, autot polnud. Algselt kasvasid siin tiheda metsa varjus mustikad ja seened. Paljud inimesed

loobusid, aga Inna ja Rein võtsid enda hooleks hoopis ka kõrvalkrundi. Nii see algas ... Aga aia äärde kaevatud kraav täitub siiani kevaditi veega.

Reljeefseks pügatud okaspuud on kui Lihavõttesaare monoliitskulptuurid, ümbritsetud kaarjast kivimüürist. Kiviktaimla on võimas, sellel nõmme-liivatee lilla lillepuhmas kui suveunes karu. „Paepaljandilt“ niriseb vaikselt sulina vesi. Väike basseinike janustele sulelistele. Ka tänavaäärset kuusehekki ei taha pererahvas igal ajal pügada – nad ootavad alati hetke, mil sulelised seal ei pesitse.

Võimsad suured laugud on tarbeaia peenarde kohal kõrgumas kui lillad kuud. Ronihortensia – valgeid õisi täis, turnib männitüvel ja on saavutamata juba puu mõõtu. Iga uus vaade kui postkaart.

Pergola varjus on „kuninglikele“ toolidele graveeritud nende omanike nimed – Rein ja Inna. Tunnustus kogukonnalt. Kasvuhoone on ajas saanud endale juurde otsapidi teisegi. Lõpus on ka istumisnurgake, riulil käidud reise meenutamas rõõmsad Norra trollid Marokost toodud laterna kumas. Istud seal ja mälestused elavnevad... Pool ust avaneb vajadusel ainult eakale perekoerale, kelle vabadusjoovastuses ringituiskamistuhin aastatega vähemaks on jäänud. Sellest, et ta on täieõiguslik pereliige, annab tunnistust asjaolu, et tema kuut ei asu eraldi aias nagu tavaliselt kombeks, vaid elumaja terrassil, otse pererahva söögilaua taga – mugav, mis? Kuudil isetehtud nimesilt „Rex“ – kingitus 7-aastaselt poisilt.

Siinset elutööd ei ole imetlenud ainult meie. Ka ajakiri „Aed ja Kodu“ valis neid „Kodu kauniks 2023“ finalistiks.

**„MÕNUS ALEVI KODU“
Heliko Kaarits ja Urmas Välik
Kiriku tee 10, Urge küla**

Juba kohvikreemi karva õdusa elamu värava juurest voolab otsekui saarekestega kivijõgi. Rohelised võimsad põõsad ja taimed kui laevukesed voolus, vaheldumas värvilistega. Madalad ja kõrged, lopsakad ja püstised, peened kõrrelised ja laiali laotunud leheilu. Kivist kilpkonngi rõõmustamas külaliste üle, kõrval maadliki kadakas ennast juba otsekui aupärjaks sättinud.

Kasvuhoone kõrval viib üle tillukese veesilmaga kivitiigi kaarsild, mis perenaise isa käte all valminud, väikese tuulikuni, pakkudes koos selle ees pikutava kitsekese „Muumimaa“ õdusust.

Grillinurk elamu siseõue seina veeres, sealsamas terrass „jalgupidi“ soojendamas end kiviktaimla lillemütsakute all. Terrassil on väike laud saanud uue elu vana õmblusmasina jalgadel.

Enda kasvatatud-loodud lilleamplitesse on uppunud kutsuva diivaninurgaga väliterrass. Seal võib pererahvas ennast pärast tinnis kümblemist unustada unelema pilkupüüdvasse ripptooli. Viimase päitselt allarippuv heegelpits oli perenaisel valminud viiruspandeemia ajal. Selle võimaluse eest võib tänulik olla neilegi aegadele. Katuseräästas kilksuvad tuulekellad aga kutsuvad kärsituud aeda pikitud kettagolfi harrastama.

Ideedest selles avaras ja valgusküllases kodus puudust pole. Kui vaid peremees jõuaks kõik perenaise ideed ellu viia! „Sul tuleb ju kohe järgmine idee!“, ohkab ta.

**„NOOR ARENEV MAAKODU“
Berta ja Risto Kullerkupp**

Linnupesa, Vilivere küla

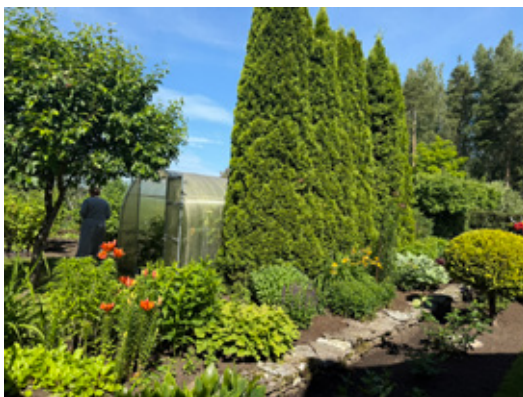
Reis „linnupessa“ kulgeb verevate moonidega ääristatud teed mööda. Varasemalt Tallinnas resideerunud noor pere soetas endale 4-hektarise lageraie maatüki 2014. aastal. Asukohavaliku üks oluline osa oli raudteeühenduse olemasolu. Algselt tuli peremehel välja juurida kõik kannud, nii et alles 2017 kevadel valmis vundament. Jõuluks aga koliti juba majja. Soojustus ja siseviimistlus toimetati väikese lapse kasvatamise kõrvalt. Õnneks aitas arhitektist tädi pererahva mõtted tulemuseks vormida.

Aia kujundamist alustades sai peres arutatud, et „Teeks väikese peenra“. Nüüdseks on selle tarvis kohale veetud ja paika pandud juba koormaid kive, istutatud vahelduvalt värviküllaseid taimi nii tumerohelise okaspuuheki varju kui avamaale. Kasvuhoones vohab külluslik, küpseid vilju ootav rohelus. Mesipuud ja mesilaste hool aitab sellele kindlasti kaasa.

Mõtted on lendu läinud ega ei näi peatuvat – praegu laste kaitseks ehitatud piirdeaia taha on tekkinud juba vesiroosidega tiik, mille äärde planeeritakse sauna. Tulevikus kolib sinna ka kivipeenar.

Hoovis kõrgub tohutu mänd, harvaesinevalt kõrge. Selle läheduses on lasteatraktsioonidega kodune „lõbustuspark“. Elutuba ja köögitoimetused on kolinud suveks õue – elamu terrassile, lilleilu ja amplite kõrvale. Katusealuse laes lisavad õdusust laiade kuplitega lambid, kumades valgust sumedatesse suveõhtutesse. Viimastele nutikalt seatud võrk takistab valgusihalusel putukaid hukkumast. Jahedamatel hetkedel pakub tulelõõma mahukas kiviseintega kamin.

Ehitamise käigus on tekkinud juba uued ideed ja unistused saanud selgemaks. Ikka on mõeldud ütlusele, et alles kolmas maja tuleb ehitada iseendale, et alles siis oskad õigesti kõiki asjaolusid arvestada ja tead, mida soovida. Perenaisega on igati nõus ka meid ringikäigul saatnud pisike ja punakarvaline neljajalgne pereliige.

**„LOPSAKA AIAGA KODU“
Elvi Kärdi**

Masti tn 19, Masti küla

„Tulime teie ilusat aeda vaatama,“ nende sõnadega siseneme hoovi. „Kus see veel on?“ naljatab vanaperenaine, kelle hoole all aed on kujunenud juba 70-ndatest aastatest saadik, tänapäeval on kõigea hakkama saamisest abiks perepöög.

Väga võimas, peamiselt tarbeaed. Tundub, et siin ei ole ühtki üleliigset umbrohuliblet. Kui muld saaks särada, siis võiks küll öelda, et muld lausa särab puhtusest! Lopsakus lööb lõbusalt lulli, hostad on kui kõrged põõsad, pojengid ula-

tuvad perenaisele kaenla alla. „Vanemad taimed lõhnavad tugevamalt, tänapäevased tunduvad vähem“, teab pererahvas.

Sellise suursuguselt rikkalikku aia rajamine, millises kasvamisest unistab iga taim, ei ole olnud kerge töö, sest krunt on paepealne, õhukese mullakihiga. Kolhoosiajal veeti siia mulda juurde koormate viisi. Aastatega on aias endale koha leidnud pea 300 eri taimeliiki ja aiavilja. „Siin pole ju midagi,“ on valges kübaras perenaine sellegipoolest tagasihoidlik.

Juba maja seina ääres tundub olevat lõputu rivi eri liiki ja värvi helmikpöörised, jätkudes nurga taga rooside reaga. Rikkalikult õitsev uhke ebasmiin, erineva vormi ja kõrgusega, eri rohevarjunditega okaspuud – tumerohelisest kuni kollase kadakani. Viinamarjadki kasvahoones.

Silma jääb säravsinine veesilm siravate lilleamplitest taustal, otsekui saadik soojadest korallirandadest.

Aia ehteks on väärkas purpurne iluõunapuu „August Vaga“, mis on eesti botaaniku ja akadeemiku August Vaga auks nimetatud sort. Kevadel on lehed algselt purpurpunased, hiljem tumerohelised. Tumeroosad õied avanevad maikuuks.

Ka üle tänava maatükk on nende hooldatud, puud välimusest viksi kuuri all on riita laotud tundub et millimeetri täpsusega.

**„HOOLEGA ARENDATUD AVALIK RUUM“
MTÜ Hageri Haridusselts**

Kohila tee 18, Hageri alevik
Hageri pargis võtab meid vastu rahvamaja kultuuritöötaja Ingrid Raudsepp. Oma kirjas meile tutvustas ta Hageri Haridusseltsi ja kogukonnanahva tegemisi:

„Park asub Hageri Rahvamaja ümber ja on üpris liigirikas. Pargis on mitu mänguväljakut, liivakast mänguasjadega, madalseiklusradad, pallimängude plats (pallid on kohapeal olemas), skatepark, grilliala katusealune ja õuemööbel, välilava koos pinkidega, suur jaanilõkkekoht. Külakiik, kiikingu kiik ja discgolfi rada. Vana kaevu kohta tähistab vändaga kaevumajak.

Pargis on nii niidetud alasid kui ka liigirikkuse tagamiseks niitmata alasid, nn „putukate pidulaud“, lillepeenrad. Igapäevaselt hoiavad pargil silma peal Hageri rahvamaja töötajad ja kogukonna aktiivsed liikmed, kellel on väga hea koostöö valla aednikuga. Kes viga näeb laita, see tuleb ja aitab!

Park on aastakümneid juba olnud alati hooldatud vastavalt vajadusele. Ja seda mitte hooldushankegraafiku alusel! See on armastatud peatuspaik teelistele ning mõnus ajaveetmise koht noortele ja täiskasvanutele.“

Ingridi sõnul on park ajas täienenud nagu

Kaunis Kodu

lapsed on kasvanud – esialgsetele turnimis- ja liulaskmise atraktsioonidele on juurde tulnud madalseiklusrajad, palliväljakud jne. Viimased on kaetud kukkumisel vetruva pinnakattega. Enne oli seal killustik. Naised võtsid esialgu ebaõnnestunult rajatud palliplatsi mitu korda üles ja tegid uuesti! Eestis leiutatud kiikinguga tulevad tutvuma ekstra Tallinnast isegi välismaalased!

Eesti Vabariigi 100. sünnipäeva auks on kohale toodud suur „küla kivi“ kirjaga „Hageri 1241. EV 100“. Diagonaalis üle kivi kulgeb triip nagu vöö või tuiksoon. Sümbolne märk, kajastamaks pargis pulbitsevat elu! Nimeline, käsitööna valminud pink on paigaldatud kogukonnale olulise persooni, Adila külas sündinud näitleja ja rahvatantsumemme Laine Mesikäpa auks.

Pargis on hubane ja huvitav olla, niidetud murul tärkavad silmaröömuks ikka ja jälle kollaste silmadega valged-roosakad visad „margareetad“ ehk kirikakrad, mis õitsevad isegi juba paari sentimeetri kõrgusena! Sama visad on Hageri pargi oma südameasjaks võtnud inimesed. Pargiala on sooja südamega arendatud, sisustatud, kasvatatud ja hoitud.

„KÜLA VÄRVIKAS MAAMÄRK“ MTÜ Rabivere Küla

Rabivere küla bussipeatus

Rabivere küla uue ilme saanud bussipeatuses istudes on tunne, nagu oleksid turvaliselt rahvariidetriibulise seelikuga memme süles või taadi vesti vastas! Kutsuv ja mõnus. Peatus kannab nüüd uhkusega Hageri kihelkonna värvidega seelikut!

Teo algataja, külavanem Kristi Kontson, kirjutas oma e-kirjas (lühendatult): „Võta tiimiliikmed kampa ja osalege heategude suvel!“ Nii kõlab Swedbanki üleskute oma töötajatele. Südamega tehtud heategu on see, mis ühendab inimesi ja loob kogukonnas tähendusrikkaid hetki. Pank pakkus töötajatele võimaluse võtta vaba päev ja toetust heategevuseks.

Jagasin oma kolleegidele mõtet, et olen mõnda aega plaaninud meie küla bussijaama värvida Hageri kihelkonna seelikutriipu. Internetist leidsin seelikutriibu näidise, aga värvikoodide saamine oli natuke keerukam. Kohalikul muuseumil olid olemas lõngade värvikoodid. Espakist uurisin, kas seeliku kangalt saab skänneriga koodid. Minu suureks üllatuseks saadeti lausa link, kus olid kihelkondade kaup seelikutriipude näidised koos värvikoodidega.

Bussijaama vastas elavatel Marekil ja Piial palusin lauad üle lugeda ja mõõta, nii sain välja arvutada, kui palju teatud värvi kulub. Kohalikud Marek ja Ainar eemaldasid pingid ja pesid survepesuri-ga bussijaama üle. Paigaldatakse ka uued pingid ja katuseäärsed lauad. Vajaliku materjali annetas selleks Palgipoisid OÜ. Ja nii me neljakesi (Katrin Urvet, Svea Eving-Nõu, Kersti Möll, Kristi Kontson) sel tuulisel ja vihmasel maikuu reedel kokku saime. Olime tee ääres tähelepanu keskpunktis, mitmed möödujad tulid uudistama, miks ja mida me teeme. Kiites hea mõtte ja teostuse eest. Üks külamees tuli tegi pintsliga ühe tõmbe – et siis on ka selles uhkes ettevõtmises osalenud! Keeruline oli eri triipude värve mitte segada, tuul vuhises ja pritsmed lendlesid teistele laudadele, siis tuli jälle parandusi teha.

Värvides avastasime, et esimese külje laudasid on just nii palju, et triibumuster mahub täpselt

ära. Naljatasime, et ju vanasti ehitusmehed teadsid. Kokkuvõtteks sai tulemus imeline ja tagasiside, mida oleme siit ja sealt saanud, on väga positiivne: „Olete teistele eeskujuks.“, „Tegitegi ära!“, „Väga ilus!“, „Tõeliselt uhke!“, „Püüab pilku!“, „Ka nii võib oma rahvakultuuri edasi anda. Aitäh Rabivere küla!“. Samuti kirjutati mulle, et „Sõitsin sealt täna mööda ja hea, et teelt välja ei sõitnud. Nii cool tuli välja!“. Täna, et Rabivere ilusana hoian ja oma aega panustan ning oma häid ideid ikka ellu viin. „Kristi, sa oled ikka väga hea tegutseja ja innustaja. Aitäh!“.

Nii uhke tunne on sellist tagasiside saada. Need soojad sõnad teevad hingele pai“.

„UUE HINGAMISE SAANUD ALEVI KODU“ Julia ja Martin Merilaine Piiriääre tn 1a, Kohila alev

Pererahvas nimetab oma kodu hellitavalt „väike-seks majaks preerias“. Kodus oli igal sammul, igas detailis tunda suure armastuse ja hoolega rajatud olemiseruumi. Kõik sulas imeliselt ühtseks tervikuks – elumaja, saun ja aed, väliköögi-ga lehtla, kõrval kutsuv lastemaja, värskest kokku monteeritud modernne must (ja lausa üleni laudpõrandaga!) kasvuhuone – ja oli kokku kui üks suur elutuba, laeks avar sinune taevas.

Lehtla efektselt kujundatud kööginurgas rippusid tegutsemisvalmis köögiriistad. Lumivalgetel nõõrvaibakestel mõnulesid suupiste ootel taldrikud. Seinal makrameeäärise-ga päikesepeegel.

Aias toimetab robotniiduk, ristitud armsalt Bobikuks. Puu otsas kiikus võrgus klaasist merepoi kui haruldane õun.

Õdusa rõduterassiga abihoones asuvasse sauna kiigates võttis meid vastu ootamatu jahedus. Nii värskendav sel palaval päeval! Tabasime end ootamatult mõttelt, et lisaks kuumale leilile võiks saunades olla võimalus visata „külma leili“ – ravitakse külmaga ju liigesevaevusi ja muudki.

Pärast saaks hetki nautida romantilisel hekijäär-sel pingikesel, jalgrattale kaunistuseks sätitud lil-lede paistel või treenida ennast kettagolfiks. Muide, peremehe sõnul on neil mõnuseks olemiseks kokku lausa seitse terrassi!

Peremees Martin edastas meile varasemalt ka väikese memo oma kodu taustast ja minevikust: „Meie kodu ajaloost räägivad ehk kõige paremini ligi kümne aasta tagused ortofotod, kust on näha millises seisus oli see elamu ning selle ümbrus siis, kui siia kolisime. Eelmiste omanike suguvõsa ei saanud või ei soovinud seda pärimisel üle võtta. Ka elu elektriliinide all pigem trotsis seda. Nii ka meie, uute elanikena, asusime selle vastu ametisse, et purjetada oma kauni kodu suunas ja olla alevi tiheasustusalal üle sellest agraar- ja industriaalmaastiku kuvast. Kodu, mida sai pidada väikseks majaks preerias. Nüüdseks on meil tekkinud see kodutunne, et oleme oma eluga jõudnud Kauni Kodu finišijoonel lähedale. Rõõm oli mõni nädal tagasi koduvärvavas kohtuda elamu eelmise omanikuga Rootsist, kes oli tehtust pisarateni liigutatud.“

„SÜDAMEGA HOITUD ALEVI AED“ Maie Jaanimägi, Endel Kokka Turu tn 12, Kohila alev

Lahke perenaine ütleb oma aia kohta, et „armas-tust peab olema ikka peoga pandud“ ja seda sellel maatükil ka tunda on. Maie on siin toimetanud ca

viis aastat, peale seda kui 2019. aastal lahkus pe-remehe kaasa. Majaperemees Endel ennast meile „avalikustama“ ei tulnud, aga perenaise sõnul on temagi rohenäpp, selle tõestuseks olevat pilt Ko-hila valla lehes, kus mees on käruga toimetamas igakevadisel „rohevahetusel“.

Aeda sisenemisel on meid tervitamas „ele-vandikõrvadega“ hosta kaisus ja punaste õitega elulõnga all puidust karu, meepurk peos. Talle sekundeerib abihooone ukse kõrval suur puust öö-kullikuju, kelle väiksem veli on asutanud ennast elumaja nurga taha kividest „konnatiigi“ kohale. „Konnad teevad silmad rõõmsaks“, jagab perenai-ne naerusui oma mõtteid.

Elulõngailu jätkub ka kõrvalhoone seinale. Uste ees on mosaiikmusteris astmed. Kõrvalhoone aia-poolses osas on soojades toonides puidune puh-ketuba. Katuslaest kumav valgus muudab selle tõeliseks „merevaigutoaks“. Ehk on sõdade ajal kadunud merevaigutuba nüüd leitud? Nali nal-jaks.

Keset aeda asuvasse triibulisse, seest rookattega seintega katusealusesse on paigutatud laudlinaga kaetud suur palkidest laud õdusateks koosistu-misteks. Päikesekollakat valgust imbub sinna läbi küljeseinas asuva tumekollase klaasseina. Siin on mõnus pilte vaadata ja mälestusi heietada.

Eesaeda eraldab õuealast pügatud hekk, pak-kudes aias olijatele vajalikku privaatsust ja oma-etteolemist. Marjaiaa peenrääred on sirged, tõmmatud kui joonlauaga. Iga nurga tagant ava-nev järjekordne uus vaade pakub mitmekesist ja vahelduvat silmailu. Erksasse helerohelisse tuuli-kusse koliks või ise sisse.

„MEELEOLUKAS AIAMAA“ Tatjana Michelson ja Rein Michelson Radiku tn 12, Kohila alev

Ei ole praegusel ajal palju neid, kes valla maadel asuvatel aiamaadel nõnda kaua tegutsenud on – pea 15 või isegi 20 aastat. Endisest viie õunapuu-ga ja kartulimaana kasutusel olnud aiamaast on nüüdseks kujundatud meeleolukas ja möödujate pilke tõmbav ilu- ja tarbeaed. Alati korras, nagu oleksid töökad käed siit just äsja lahkunud. Õn-neks on ta aiamaaderivi eesotsas, nii et värvast sisenemisel saad kohe kaasa rõõmsa tuju ja pai-tust ilumeelele.

Endise nelja lagunema kippuva „putka“ asemel on värske, viinapuuväätidesse uppuv terrassiga aiamaajake, kus vihma ja päikese eest varju võib leida. Kõrval kui turvamehed puhmas pojengi-pöösad. Kuninglikult kõrguvad sõnajalad. Ma-jakese tagaküljel on sõbralikult kõrvu aiahoold-dajaid ootav toolipaar. Ka kiiktool ei seisa siin ilma asjata, siit on huvitav segamatult jälgida aia „põlisrahva“ ehk linnuriigi ja sipelgapesa asukate toimekaid tegemisi.

Puuoksalt on lendu tõusmas sinilind, kes mõt-

ted unistusterada rändama saadab. Erksavärvili-sed punased aiaseenelambid, millel pilk parata-mault peatuma jääb, on kaevurõngastesse sätitud pelargoonide all uhkes ravis, saades oma energia otse päikeselt. Lustiliste äärtega peenardest vaa-tavad vastu suured öökullisilmad, täis igipõlist tarkust. Pealt põhjamaalikult lamedaks pügatud õunapuu püüab maksimaalselt päikest. Siin on avarust, õhku ja värve. Tunda on, et mängulusti ja rõõmsaid ideid aiamaarahval jagub.

„SALAAED“ Riina ja Roman Zuzjonok Kalda tn 4a, Kohila alev

Tänava poolt vaadates on tegu väikese madala majaga, mis tundub hooletussejätetud ja vana. Va-rasemalt olevat see maatükk olnud osa kas Kilu või Konksu talust. Mis kaunist kodust siin juttu olla saab, võib mööduja küsida! Maja taha aeda astudes avaneb aga silmale muinasjutuline „sa-laaed“, mis maastikuarhitektist uuele omanikule juba viimase mõne aasta vältel palju loomingulist rõõmu ja väljakutseid on pakkunud. Tulevikus on aga vana elamu vundamendile plaanis ehitada uus. Siis saab uue elu ka tänavapoolne eesaed.

Krundil avaneb meie ees maailm, mille olemas-olust paljudel aimugi ei ole. Peremees ja taime-maailmas ennast koduselt tundev Heiki Hepner sukelduvad teisi unustades kogemusi ja teadmisi vahetama. Ja juttu jätkub neil kauemaks. Üleni si-nine õites juudapuu, teravaservaline valgete lehte-dega paju. Tohutud kolmemeeetrised bambuskör-red, magnoolia, tulbipuu ja isegi pannkoogipuu – need on ainult mõned kõrvaga püütud nimed, mille kohta peremees paljugi rääkida võib. Ühes peenras uhkeldab ka vana, aga uues mustas kuues pumbakaev. Professionaali kätt on tunda ja näha igal sammul. Õitsemist ja ilu on arvestatud jätku-maks kõiki nelja aasta-aega.

Keskkonnaametis töötav peremees on taimi korjanud nii prügimägedelt, kuhu oma töö tõttu on sattunud, ostnud leiunurkadest, ka suurtelt aednikelt jne. Taimi kogudes ta plaani ette ei tee, looming kujuneb värskest töö käigus.

Tilluke tarbepeenraosa on siin varustatud ai-nult hädavajalikkuga. Selle kõrval nukumajana armas saunake. Pesunõõril valgustavad ümmar-gused ripplambid puhvis ja kuivamast keelduvaid tillandsiaid. Viimased pidid elama vaid õhust ja armastusest. Meenub lapsepõlves loetud mui-nasjutt „Kuidas loomad endale sabad said“, kus tillandsiatega sarnaselt sabad kõik ravis nõõril rippusid ja seni sabadeta elama pidanud loomad said endale valida just neile vajalikuna tunduvad „kärbspeletajad“. Siin aias aga oli sündinud mui-nasjutt „Kuidas aednikud endale taimed said“.

Maastikukujundus laieneb ka aiatagusele jõe-äärsele alale, kuhu on ennast sisse söönud oma-päi kulgev, vesiroosidelegi meeldiv väike jõeharu. Paadisillake sellel on uppunud valgetesse võhu-möökadessesse.

Kõrge puu küljes rippuval kiigel võib lennutada end igapäevaaskeldustest unustusse. Lastel aga on palju rääkida aeda sattunud siilidest, lähedal asu-vast koprapesast ja isegi nähtud ilvesest.

**Kodusid väisasid vallavanem Allar Haljasorg, endine kauaaegne vallavanem Heiki Hepner, valla-aednik Anu Adamson, maanõunik Varje Kajaste, avalike suhete nõunik Merle Beljäev ja siinkirjuta-ja, ehituskonsultant Tea Raudsepp.*

Kogukond, juured ja muusika – looduslikud ärevuse leevendajad

Oktoober on vaimse tervise kuu ning kõik inimesed on oodatud seda koos tähistama! Tänapäeva kiires maailmas, kus sotsiaalmeedia, kohustused ja infovoog meid üha enam survestavad, on ärevus saanud justkui vaikselt kaaslasest. WHO andmetel kannatab maailmas ärevushäirete all sadu miljoneid inimesi ning see mõjutab nii meie otsuseid, suhteid kui ka tervist.

Ärevus ja muretsimine on kui umbrohud – kasvavad kiiresti, toitudes meie pidevast tähelepanust negatiivsele, korduvatest sündmõtetest, sisemistest kahtlustest ja „mis siis kui?“ küsimustest. Aga nagu iga aednik teab: kui tahame aeda, mis pakub ilu ja rahu, tuleb umbrohi välja juurida ja «ilu» juuri kasvatada.

Juured ja traditsioonid

Meie esivanemad teadsid, et turvatunnet loob korduv ja tuttav. Ühised söömaajad, laulud ja rituaalid olid need igivanad juured, mis võimaldasid kuuluvustunnet ja maandasid pingeid. Kui need sidemed katkestada, tekib meis tühjus, mis loob soodsa pinnase ärevuse (umbrohu) tekkeks. Juured ei ole ainult mineviku külge klammerdumine, vaid kindel pinnas, millelt tulevikku astuda.

Kogukonna jõud

Peres ja kogukonnas kergendub koorem, kui jagame muresid ja rõõme. Kui üks pereliige kannab ärevust, siis mõjutab see tervet süsteemi. Samamoodi kandub edasi ka turvatunne ja toetus. Kogukondlikud sündmused, ühislaulmine või lihtsalt koosolemine loovad tunde, et me ei ole ükski. Ja see teadmine aitab eluteel palju kindlamalt edasi liikuda.

Muusika kui raviv keel

Kas mäletad viimast korda, kui laulsid koos teistega? See tunne, kui hää sulandub teiste häältega, toob kehasse rõõmu ja kerguse. Laulupidu! Alles see oli, kui läbinisti märjad, kui rõõmsad inimesed ühiselt laulukaare all hõiskasid. Muusika ühendab ja vabastab, mõjutades ka meie keha: uuringud kinnitavad, et muusika vähendab stressihormooni taset ja rahustab närvisüsteemi. Muusika on kui looduslik ravim ja - kõigile tasuta kättesaadav.

Muusikat saab kasutada ka teadlikult – rütm, meloodia ja improvisatsioon aitavad hingamist rahustada ja tundeid väljendada, pakkudes turvalise sõnatu keele. Mõnikord piisab juba rahustavat muusikapalast ja teinekord aitab trummi rütm maandada sisemist rahutust või lihtne ümisemine omaette loob kehasse rahu ja turvatunnet. Nii saab igaüks luua oma väikese muusika “ravimikapi”- lemmiklaulud, mis annavad jõudu, helid, mis rahustavad, ja lood, mis meenutavad häid aegu. Muusika abil on võimalik ehitada endale sisemisi juuri ja pidepunkte, mis toimivad ka siis, kui maailm meie ümber tundub kokku varisevat.

Ole oma meele valvur

Meie meel on nagu värv. Kas lased sisse iga mure ja iga negatiivse stsenaariumi, või valid teadlikult, kuhu tähelepanu suunad? Valvur ei saa ära keelata, et külalised värvava taha kogunevad, aga ta saab otsustada, keda sisse lasta. Samamoodi ei saa me peatada kõiki mõtteid, kuid saame õppida neid mitte uskuma. Kõik, mis peas tiirleb, ei ole tõde - mõned programmid on kasulikud ja edasi- viivad, teised hoopis takistuseks teel.

Kui märkad, et muretsimine võtab võimust, sulge silmad ja hinga 10 aeglast hingetõmmet. Küsi endalt: „Kas see mure on praegu minu kontrolli all?“ Kui ei, lase sellel minna.

Hoia väikeseid kuid olulisi ühendavaid rituaale: ühised söömaajad, jalutuskäigud, laulud.

Liigu iga päev, kuula muusikat, mängi pilli, laula või tantsi.

Ja peamine – ole avatud, õpi heasoovlikult kuulama oma lähedasi.

Vaimne tervis ei ole ainult individuaalne asi: hooliv kogukond, tugevad juured ja muusika toetavad meid rohkem, kui arvata oskame.

16.10 kell 11.00 räägime ärevuse teemal Rapla raadios
18.10 kell 11.00-16.00 ootame teid Vaimse tervise päevale !

Merle Hillep
MSc psühholoog-muusikaterapeut

Kaili Inno
MSc pere-muusikaterapeut

Neemeco tütarlapsed tõid rahvusvaheliselt turniirilt viienda koha

Neemeco võrkpallitüdrukud osalesid möödunud nädalavahetusel Lätis toimunud Marupe Cup turniiril. Võistlus kulges rõõmsas meeleolus ning lõpetati tubli viienda kohaga.

Võistkonda kuulusid: Eriin Brusnitsin, Mia Miggur, Kätlin Vaarmets, Jette Jakobson, Hanna Taevas, Susanna Mai Vahtel, Vanessa Tsõkina ja Lisanna Näär. Treener: Andra Aavik. Turniiri parimaks mängijaks valiti Kätlin Vaarmets.

Pildil koos teiste Baltikumi võistkondadega.

Andra Aavik

Foto: Vanaga Aija, Marupe Cup fotograaf

Kohila valda paigaldati seitse mänguvahendite kasti

Möödunud suvel viidi Kohila vallas ellu aktsioon, mis toob rõõmu pallimängust ning annab võimaluse taaskasutuseks. Liikumisharastuse komponentsikeskus algatas koostöös omavalitsustega kampaania, et palliväljakud üle Eesti saaksid kasutusse vastupidavad kastid, kus on võimalik hoida mänguvahendeid.

Kastiga tuleb kaasa erinevaid palle, et mäng mänguvahendite puudusel kunagi pidamata ei jääks. Mida rohkem võimalusi pallimänguks, seda rohkem meie noored spordivad ja liiguvad. Kuid kindlasti mitte ainult noored. Ka täiskasvanud!

Kohila vallas on pallikaste nüüd seitsmes paigas: Kohila Spordikeskuse palliväljakutel,

Kapa männiku võrkpalliplatsil, Kohila discgolfipargis discgolfiketastele, Aespa perepargis, Rabivere külaplatsil, Hageri palliplatsil ning Prillimäe spordiväljakul.

Kutsume üles mänguvahendeid heapere-mehelikult kasutama. Pärast kasutamist pane mänguvahendid alati kasti tagasi. Pallikasti on lubatud ka ise palle tuua, kui need kannatavad mängukuuma. Kohila Spordikeskus on kohalikele külaseltsidele partneriks, et kastid oleksid ka tulevikus sisustatud. Soovime kõigile mängurõõmu!

Artur Ojasalu
Kohila valla spordijuht

Sportlik perepäev ja külavanema valimine Rabiveres

23. augustil 2025 kogunes Rabivere rahvas vihmases ilmast hoolimata külaplatsile, et üheskoos veeta sportlik perepäev ja valida uueks ametiajaks külavanem.

Päeva ettevalmistused algasid juba varakult. Külaplatsile seati üles telgid, päevajuht Pille Amur tegi viimaseid korraldusi sportlike mängude tarbeks ning toitlustaja MC OOL sättis valmis oma menuka puhveti. Kuigi vihm ei andnud järele, ei lasknud külarahvas end sellest heidutada – kummikud ja vihmariided toodi kapist välja ning üheskoos mindi lõbusatele võistlustele vastu.

Sportlik perepäev sai piduliku alguse külalipu heiskamisega, mille viisid läbi küla noorimad. Seejärel moodustati võistkonnad ja asuti proovile panema nii osavust kui ka jõudu: toimusid kärruralli, kelguvedamine, suusatamine, võidu saagimine, reaktsooni-mängud ja mitmed teised lustakad katsed. Rõõmu jagus nii väikestele kui ka suurtele. Kohale tulid ka Kohila vallavanem Allar Haljasorg ja volikogu aseesimees Heiki Hepner, kes löid samuti meeleolukas spordipäevas kaasa.

Kõige rohkem elevust tekitas kelgusõit, mille järel murule jäänud sügavad rööpad panid osalejaid muheledes tõdema, et sinna võiks juba talivilja ja kartuli maha panna. Vahepeal said külalised keha kinnitada MC OOL-i puhvetis, kus tõeliseks hitiks osutus nende retroburger, mida kiideti ja nauditi mõnuga.

Kella neljaks koguneti telkide alla, et pida küla koosolek ja valida Rabiverele uueks ametiajaks külavanem. Viimastel kuudel oli see teema elavalt arutlusel küla Facebooki gruppis.

Valimine toimus vastavalt Kohila Vallava-

litsuse poolt kinnitatud statuudile. See annab külavanemale õiguse osaleda volikogu istungitel ja komisjonide koosolekutel, kus arutatakse külaelu puudutavaid küsimusi. Häältega valiti üksmeelselt tagasi Kristi Kontson, kes oli ka viimased viis aastat selles ametis. Vallavanem kinnitas valiku määrusega 9. septembril 2025. Kristi tänas usalduse eest ning rõhutas, et soovib tulevikus rohkem kogukonnaliikmeid kaasata, et üheskoos suuremate jõududega veelgi rohkem ära teha.

Päeva lõpetuseks jagati lastele maiustusi ning kõigile osalejatele väikeseid meeneid. Rabivere Küla MTÜ tänab kõiki, kes sündmust toetasid: Kohila Vallavalitsus, Estinwait, Balti Kell, Prime Partner, Epp ja Ekton, Loodusspa, Insystem Baltic OÜ ning pikaajaline toetaja Tehnikakeskus, kes on nüüdseks pälvinud kuld sponsori staatuse. Vaatamata vihmasele ilmale kujunes päev ühiseks ja meel-

dejäävaks ettevõtmiseks, kus jagus nii sporti, nalja kui ka kogukonnauhendust.

RABIVERE KÜLA MTÜ

28. Kohila mitmевõistlus sai edukalt ja eeskujulikult sooritatud!

Täname kõiki osalejaid ja kohtunikke, et võistlus sai toimuda latusalt. Kohtunikena tegutsesid: Maarek Laanmets, Marek Lairand, Kaur Heinaru, Raido Välik, Loore Mäa Laanmets, Marit Veli, Johan Mäesalu, Jan Siim Kadarik, Mario Markus ja Aili Abroi. Kaamerat hoidis legendaarne Heiki Kullerkupp, mikrofon oli samuti legendi, Tiit Pregeli käes.

Võistluse tulemused on üleval Kohila Spordikeskuse kodulehel: <https://www.kohilasport.ee/tulemus/2150>.

Võistlust toetasid ja rikkaliku auhinna-laua eest hoolitsesid:

Ruudus Ehitus, [Mugavkyte.ee](https://mugavkyte.ee), Kohila Vallavalitsus, Kohila Spordikeskus, Argentiina restoran, [Kallikontor.ee](https://kallikontor.ee), Coop Kohila Konsum, Tuhat1Kodumasinat, Kohila Saun, FIE Arno Jõgi, Kohila Spordiklubi, Luxsanat OÜ, G fitness, Rapla Kossuvesi, Kristo Jürisalu, Tarmo Sikk, Tiit Pregel, Henno Meidla, Eigo Kärsti, Sten Laane,

Vaidi Karhu, Valdis Tammik, Tarmo Rahuoja, Heiki Kullerkupp, Martin Merilaine, Andres Paas, Toomas Jaaniste, Jüri Pritšin.

Suur, suur aitäh kõigile!

Ligupidamisega
Jüri Pritšin

Ecobox Kohila – Rapla KK II liiga

Rõõm on tõdeda, et 7-aastase vaheaja järel mängib Kohila Eesti liigas – II liigas. Veel suurem heameel on teatada, et meeskond on saanud nimisponsoriks Kohila oma firma – Ecobox OÜ!

Ecobox pakub nii kvaliteetseid standard-pakendeid kui ka erinõuetega pakendilahendusi, seistes kogu pakendite tootmise protsessi vältel hea selle eest, et pakendid oleksid valminud parima hinnaga ja kvaliteedi arvelt kompromisside tegemata. Samuti toodetud kvaliteeti silmas pidades ja keskkonnahoidlikke nüüdistehnoloogiasid kasutades, kiirelt ja efektiivselt valminud ning õigetes tingimustes ladustatud või ko-

hale toimetatud.

Meeskonna nimi on Ecobox Kohila/Rapla KK

Kohilas Spordihoones toimuvad hooaja mängud:

- 02.10.2025 20.00 Ecobox Kohila/Rapla KK - KK Tarkleoni Pärnu
- 16.10.2025 20.00 Ecobox Kohila/Rapla KK - Team Kaitseväge
- 30.10.2025 20.00 Ecobox Kohila/Rapla KK - KK Viimsi II
- 06.11.2025 20.00 Ecobox Kohila/Rapla KK - Rakvere Spordikool
- 13.11.2025 20.00 Ecobox Kohila/Rapla

- KK - Tartu Ülikool/Septicum
- 27.11.2025 20.00 Ecobox Kohila/Rapla KK - Telegrupp/KK Sokud
- 11.12.2025 20.00 Ecobox Kohila/Rapla KK - Keila Coolbet
- 15.01.2026 20.00 Ecobox Kohila/Rapla KK - TalTech BS/FENSTER/Metsakohin
- 29.01.2026 20.00 Ecobox Kohila/Rapla KK - Rae Spordikool/Hansamaja
- 26.02.2026 20.00 Ecobox Kohila/Rapla KK - Kesklinna KK

Jüri Pritšin

Kohila Spordiklubi kutsub!

Tule treeni ja võistle koos meiega!
Oskused kasvavad, kui julged proovida!
Leia oma kiirus, jõud, osavus!
Toimuvad mitmekülgsed treeningud

korvpallis, kergejõustikus, üldkehalises ettevalmistuses, taipoksis ja loomulikult on väga tasemel meie mudilaste treeningud!
Meie klubi esindusmeeskond alustab

mängimist Eesti MV korvpallis Saku II liigas!
Euroopa MV Riias näitasid, kui südame-lähedane on Eesti rahvale korvpall!

KOHILA SPORDIKLUBI TREENINGUD HOOAJAL 2025/2026

ESMASPÄEV

- 14.15-15.15 1.-3. kl T ja P
- 15.15-16.30 4.-5. kl P
- 16.30-17.45 6.-7. kl P
- 20.00-21.30 8.-12. kl P + II liiga
- 16.00-17.00 3.-5. kl kergejõustik T ja P
- 17.30-19.00 6.-12. kl kergejõustik T ja P

NELJAPÄEV

- 15.15-16.30 4.-5. kl P
- 17.15-19.00 6.-12. kl P ÜKE + korvpall
- 20.00 II liiga kodumäng
- 17.30-19.00 6.-12. kl kergejõustik T ja P

TREENERID ja REGISTREERIMINE

Mudilased ja 1.-2. klass
Kairi Uustalu, tel 53620794, lillemae123@gmail.com

Korvpall

- 1.-3. kl Sten Laane tel 58454755, stenlaane@gmail.com
- 4.-5 kl ja 6.-7. kl Kaur Heinaru tel 5209633, kaur.heinaru@kohila.edu.ee
- 8.-12. kl Jüri Pritšin tel 55673886, juripritsin@gmail.com
- ÜKE treenerid: Melissa Reede, Kaur Heinaru

Kergejõustik

3.-5. kl ja 6.-12. kl Maarek Laanmets tel 5209498, laanmetsmaarek@gmail.com

TEISIPÄEV

- 17.00-18.15 4.-5. kl P ÜKE
- 18.30-20.00 6.-12. kl P ÜKE + korvpall
- 15.00-16.00 1.-2. kl kergejõustik T ja P
- 17.45-19.15 6.-12. kl kergejõustik T ja P

REEDE

- 14.15-15.15 1.-3. kl T ja P
- 17.30-19.00 6.-12. kl P
- 15.00-16.00 1.-2. kl kergejõustik T ja P
- 16.00-17.00 3.-5. kl kergejõustik T ja P
- 17.30-19.00 6.-12. kl kergejõustik T ja P

KOLMAPÄEV

- 14.15-15.15 1.-3. kl T ja P
- 16.30-18.00 4.-5. kl P
- 18.00-19.30 6.-7. kl P
- 19.30-21.00 8.-12. kl P + II liiga
- 16.00-17.00 3.-5. kl kergejõustik T ja P
- 17.00-18.30 6.-12. kl kergejõustik T ja P

LAUPÄEV

Mudilased 10.30-11.15 2-4aastased
Mudilased 11.30-12.15 5-7aastased

Õnnitleme oktoobrikuu sünnipäevalapsi!

95	KUNO BRENNER	80	ARVI VIIRSALU
95	LUULE MIGGUR	80	MATTI VOSPERT
95	BERTA-JOHANNA MUISTE	80	LAINA VANATUA
95	AURELIE UNT	80	ANNA LEIN
93	HELMU PUNDER	80	MAIRE MALBE
91	ENDEL KOKKA	80	TÖNU LAAS
90	LUULE SULG	80	GABIL ALLAHVERDIEV
90	EEVI KARETA	79	ANNE SOKK
87	LIIDIA KOIT	79	NIINA KENZAP
86	MARGARITA LEEDMAA	78	UUNO VALLNER
86	MARI PÖLD	78	JAAN PELMAS
86	HELJU TRAKMANN	78	ARON TEMIN
86	VIIVE HIRS	78	VALENTINA KNUT
84	MAIE MERISAAR	78	ENE RANDE
84	TIIU BELIKOVA	77	EHAILL HALLISTE
84	ANNE TOOMIK	77	ILME LUHTJA
84	HEINO KALMET	77	MILVI VESKIMÄE
84	VIRVE SPRUKT	76	JAANUS MILISTVER
84	VAIKE KAAL	76	ANNE KAARITS
84	HELGI PÄRNA	76	TÖNU LEND
81	ANTONINA OTS	75	GENNADI PRIGORNEV
81	ARNE MÄND	75	ANNA DZJUBENKO
81	OLEG SAMULSON	75	VALENTINA KISPER
81	REIN RÜÜSON	75	EDUARD KIBEN

Õnnitleme noorimaid vallakodanikke

ELLI VAHTER
EMILIA KAHJU
ROOSI PIHELPUU
EKKE VILLEM MARAN
KARLOS ALPS

Meie hulgast on lahkunud

LEILI VOLT
ELVE NIKOLAJEVA
SIIRI BUŠKOV
LINDA PAJUR
TÖNIS LEEDMAA

EELK HAGERI LAMBERTUSE KOGUDUSE TEATED:

Laupäev, 11. oktoober 10.00–12.00 Leiritunnid kogudusemajas	kogudusemajas 12.00–13.15 Pühapäevakool kogudusemajas 12.00 Jumalateenistus, armulaud
Pühapäev, 12. oktoober. Lõikustänapüha. Pühapäevakooli algus 11.30–12.00 Raamatukogu kogudusemajas 12.00 Jumalateenistus, armulaud Laupäev, 18. oktoober 10.00–12.00 Leiritunnid kogudusemajas	Pühapäev, 2. november. Hingedepäev 10.30 Piiblitund kogudusemajas 12.00 Jumalateenistus, armulaud 17.30 Hingedepäeva orelimuusikaga hardushetk
Pühapäev, 19. oktoober 10.30 Vennastekoguduse tund kirikus 12.00 Jumalateenistus, armulaud. Laulab kammerkoor Lambertus.	Pühapäev, 9. november. Isadepäev. Ristimispuha 11.30–12.00 Raamatukogu kogudusemajas 12.00–13.15 Pühapäevakool kogudusemajas 12.00 Jumalateenistus, armulaud
Laupäev, 25. oktoober 10.00–12.00 Leiritunnid kogudusemajas	Pühapäev, 16. november. Valvamispuhapäev 10.30 Vennastekoguduse tund kirikus 12.00 Jumalateenistus, armulaud
Pühapäev, 26. oktoober 11.30–12.00 Raamatukogu	

Jumalateenistused Hageri kirikus igal pühapäeval kell 12.00.
Täpsem info koguduse kodulehel <https://hageri.eelk.ee/>.

Kuulutused

Mahla pressimisteenus toormahlaks ja pastöriseeritud mahlaks Kose vallas ja õunte kokkuost. Lisainfo e-posti aadressil info@nommetalu.ee.

Ostan autosid, seisukord ei ole oluline. Tel 553 1989.

Ostan kokku autosid. Sobivad igas seisukorras. Autode arvelt kustutamine. Järgi tulemine puksiiriga. Tel 5345 1955, e-post autosober@gmail.com. Kuulutus ei aegu.

Eterniit ja profiilplekiga katusetööd. Hoonete ja majade ehitus. Fassaadide soojustamine ja viimistlus. Kortermaja trepikodade renoveerimine. Tel 5352 9476, e-post mehitus@gmail.com.

Müüa kuivad ja toored küttepuud – lepp, sanglepp, kask. Metsakuiv okaspuu. Kogus alates 7 ruumist, transport hinna sees. Lisainfo ja tellimine tel 555 18498.

Ohtlike puude langetamine. Tel 5663 2968.

Saamees-puuhooldustööd. Tel 5699 2543.

- Ohtlike puude langetamine
- Raietööd eritingimustes
- Kruntide puhastamine puudest ja võsast
- Raadamistööd
- Kändude freesimine
- Metsaveotraktori teenus
- Saekaatri teenus
- Saematerjali müük

Müüa lõhutud kuivad ja toored küttepuud kohaletoomisega. Uus! Kuivad küttepuud 40l võrkkotis 30 cm (lepp, sanglepp, kask, saar). Info ja tellimine kodulehelt www.pakhalupuu.ee, tel 5099 598 või e-post pakhalupuu@gmail.com.

Südamlik kaastunne lähedastele

TÕNIS LEEDMAA

lahkumise puhul.

Kallist sõpra mälestab Märt perega

Avaldame kaastunnet Jelenale

ISA

kaotuse puhul.

Töökaaslased Kohila Konsumist

Avaldame kaastunnet Jelenale

ISA

kaotuse puhul.

Töökaaslased Kohila Konsumist

Südamlik kaastunne Arvile lähedastega kalli ema

SIIRI BUŠKOV

lahkumise puhul

Vova ja Tanja

Sind leinama jääb kodumaja,
igatsema koduõu...

Mälestame kauaaegset alati abivalmis ja töökat majaelanikku

SIIRI BUŠKOV'I

Sügav kaastunne poegadele ja omastele.

KÜ Tööstuse 2a

Lõhutud
TOORES JA
KUIV LEHTPUU,
METSAKUIV
OKASPUU
HIND AL 50€/RM
LAOTUD PUUDE TARNE
10 JA 15 RM KAUPA
tel 521 1377

3-meetrine
LEHTPUU
TARNE 30 TM
HIND KOKKULEPPEL
tel 502 4895
www.pajakapuit.ee

Avaldame kaastunnet Sigridile kalli

ISA

surma puhul.

Tööstuse tn13 elanikud

Armas Marge perega

Südamlik kaastunne poeg

TÕNISE

Kaotuse Puhul

Jutukad

Südamlik kaastunne Margareta Leedmaa'le

POJA

kaotuse puhul.

Kohila Naisteselts

SUURSUGUNE
HALL

ÕPITUBA

16. OKTOOBRI KELL 18.00

Kohila Gümnaasium

Remo
Savisaar

loodusfotograaf

See on lugu Alutaguse metsades harva kohatavast habekakust, meil pesitsevast kõige haruldasemast kakulisest. Lugu tema 6-kuulisest pesitsuse jälgimisest, vanalindude kurameerimisest kuni noorlindude täiskasvanuikka jõudmiseni.

Lisaks lood ja juhtumid habekaku naabritest, kellega habekakk kohtus silmast-silma. Karud, händkakud, metskitsed, põdrad, metsised, herilaseviud, mägrad, rebased ja veel palju-palju muudki.

Kuigi habekaku lugu kestis pool aastat ja sisaldas endas üle 100 välitööpäeva, on esitlusse toodud ka muid pilte ja lugusid Alutaguselt.

REGISTREERUMINE
TEKSTISÕNUMIGA 505 3642
VÕI E-POSTILE REET.RUNGE@GMAIL.COM
OMAOSALUS 3 EUROT
TASUMINE KOHAPEAL SULARAHAS

VEE JA KANALISATSIOONI
TRASSIDE EHTUS

PROJEKTEERIMINE
KOOSKÖLASTAMINE
VÄLISTRASSIDE EHTUS

+372 56848690

DVSLEON.OU@gmail.com

KATUSTE
PESU JA
VÄRVIMINE

✓ Hooldus nii kivi-,
plekk- kui eterniit-
katustele

✓ Katus säilib kauem
ja maja saab värske
välisilme

Katusehooldus.ee

KATUSED KORDA

Küsi hinnapakkumist!

5550 9476

info@katusehooldus.ee

katusehooldus.ee

KOSE KÜTTELADU

INFO JA TELLIMINE +372 504 0304
VÕI
INFO@KYTAME.COM

PUITBRIKETT
JA
PELLET

WWW.KYTAME.COM

KASE VÕI
OKASPUU
PUITBRIKETT
960KG/ALUS
200€/ALUS

PELLET 6/8MM
975KG/ALUS
250€/ALUS

TERMOHAAB
(KAUPÕLEV)
1040KG/ALUS
210€/ALUS

Vajad uut vihmaveerenni
või katuselt lumetõkked
puudu?

• Katuseredelid

• Lumetõkked

• Vihmaveerennide paigaldus

• Käiguteed ja platvormid

527 1059

info@vihmaveerennid.ee

vihmaveerennid.ee

VIHMAVEERENNID

Lütevabad rennid kuni 50m

TELLI KUTSELINE
KORSTNAPÜHKIJA

TEL: 53 888 420

MARKO LEHTSALU